

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-80 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za tujemstvo: četrtletno 15 Din, polletno 30 Din, celoletno 60 Din. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 19.711.

Po krivdi SLS okrnjena samouprava oblasti

Proračuna ljubljanske in mariborske oblasti zavržena — SLS kriči doma po avtonomiji, a v vladi je pomagala okrniti samostojnost oblastnih avtonomij

Vsem nam je znano, koliko hrupa so že povzročili klerikalci v zadnjih letih za avtonomijo. Zato smo bili pričakovali, da bo SLS, ko je prišla v vlado, storila vse, da se oblastne avtonomije (samouprave) čim bolj okrepe in da zadobe čim večjo samostojnost. Zgodilo pa se je baš nasprotno. Bivši klerikalno-radikalni režim je skoval uredbo, sedaj uzakonjeno v finančnem zakonu, po kateri so deloma razveljavljene določbe zakona o oblastnih samoupravah. Po tej uredbi je okrnjena samostojnost oblastnih financ, glede katerih ima končno odločilno besedo samo finančni minister.

Te uredbe se je finančni minister seveda tudi poslužil in po pregledu raznih oblastnih proračunov odredil, da se oba slovenska oblastna proračuna odklonita kot pomanjkljiva ter vrneta v ponovno reševanje. Res je sicer, da sta bila oba proračuna zgrajena na pesku, zaradi česar se zavrtniti ni čuditi, toda tu gre za načelo, da bodi oblastna samouprava čim samostojnejša. V tem zmislu naj bi se namesto one uredbe, ki duši vsako samostojnost oblastnih financ, rajši sprejela

uredba, ki bi onemogočala samovoljnost pri sestavi oblastnih proračunov, vendar pa bi puščala v določenem okviru finančno samostojnost.

Z ministrovim rešenjem, ki zavrača oba slovenska oblastna proračuna, je tudi zavrženo uvažanje novih taks, trošarin in pristojbin brez predhodnega ministrovega dovoljenja. Pozdraviti je ministrove zahtevo, da se morajo osebni izdatki v oblastnih proračunih (dnevnice, nagrade oblastnemu odboru itd.) čim najbolj znižati. Po ministrovem rešenju imajo oblasti, ki do sedaj niso imele svoje samouprave, kriti potrebe svojega prvega proračuna s pomočjo državnega proračuna (ki je bil nakazan ljubljanski in mariborski oblast, vsaki po 700.000 Din) in z dokladi na državne neposredne davke.

Ko so klerikalci pomagali kršiti samostojnost oblastnih samouprav, so pač mislili, da bo njihovo vladovanje večno; prav zato si niso delali glede oblastnih skupščin mnogo skrbi. Sedaj so izven vlade in njihove uredbe uničujejo njihova lastna dela. Kratkovidnost njihove politike se maščuje nad njimi samimi.

Razkol v klerikalni stranki

Član vodstva klerikalne stranke in bivši ljubljanski podžupan dr. Stanovnik izjavlja, da v SLS ni demokracije, pač pa samovlada duhovščine — Dr. Stanovnik potrjuje upravičenost boja proti klerikalizmu

Med osrednjim vodstvom SLS ter vodstvom organizacije SLS v Ljubljani obstaja že dalje časa nasprotje, ki je prišlo v zadnjem času do izraza tudi v javnosti. To nasprotje obstoji že od onega časa, ko si je doktor Korošec pri volitvah v Narodno skupščino leta 1925. obdržal ljubljanski poslanski mandat, ki je bil prvotno namenjen uredniku „Slovenca“ ter „Socijalne misli“ g. Franu Terseglavu kot zastopniku krščansko-socijalne struje v klerikalni stranki. Postrilo pa se je pred zadnjimi volitvami v oblastne skupščine, ko je ljubljanska organizacija na shodu svojih župnikov postavila za mesto Ljubljano kandidatno listo, na kateri je bil določen za nosilca njen predsednik dr. Ivan Stanovnik, med tem ko je bil postavljen Fran Terseglav na tako mesto, da bi bil bržkone izvoljen.

Osrednje vodstvo SLS pa ni hotelo potrditi kandidatne liste ter je diktiralo drugo z nosilcem dr. Brecljem, ki se v ljubljanski organizaciji do tedaj sploh ni udeleževal, med tem ko je Frana Terseglava postavilo na tako mesto, da ni bil izvoljen za oblastnega poslanca, kakor so želeli ljubljanski župniki klerikalne stranke. Šele po dolgem pobotavljanju so ljubljanski krščanski socijalci

pod vodstvom dr. Stanovnika pristali na kandidatno listo, vsiljeno od osrednjega vodstva SLS pod pogojem, da se jim v Ljubljani za bodoče občinske volitve prepuste popolnoma svobodne roke, da jih bo vodstvo SLS pri tozadevnem njihovem delu podpiralo in da se ne bo vmešavalo v določitev kandidatov za ljubljanski občinski svet.

Ko so klerikalci vstopili v vlado, so ljubljanski krščanski socijalci pod vodstvom doktorja Stanovnika, ki ni smel kandidirati v oblastno skupščino, pričakovali, da bodo klerikalni ministri izposlovali imenovanje gerentskega sveta na ljubljanskem magistratu iz njihovih vrst. To pa se ni zgodilo. Izposlovali so pač, da je bil za komisarja v ljubljanski Mestni hranilnici postavljen dr. Adlešič, ki je prišel v oblastno skupščino namesto dr. Stanovnika, oziroma Frana Terseglava, na magistratu pa je bil po zelo dolgem drezanju imenovan postavljenemu vladnemu komisarju sosvet, ki ima pač pravico, dajati temu komisarju nasvete, nima pa pravice ukazovati.

Ker je vodstvo klerikalne stranke delalo tudi na to, da bi se volitve v ljubljanski občinski svet ne razpisale takoj, so smatrali

dr. Stanovnik in tovariši vse to za kršitev pred oblastnimi volitvami sklenjenega sporazuma in za zapostavljanje interesov organizacije SLS v Ljubljani od strani osrednjega strankinega vodstva.

Vršil se je zaradi tega v stranki prikrit, toda zato tem bolj oster boj, ki je dovedel do tega, da so pred zadnjo sejo vodstva SLS v Ljubljani dr. Stanovnik, prof. dr. Rožič ter šolski ravnatelj v p. Jeglič odložili svoja mesta v sosvetu na ljubljanskem magistratu.

To je seveda zbudilo v javnosti precej pozornosti, tem bolj, ker so zagrebške „Novosti“ z dne 12. t. m. objavile zanimivo izjavo doktorja Stanovnika, ki jo je dal dopisniku tega lista. Izjava se glasi:

„Ze dve leti se vodi ogorčen boj proti mojemu očetu g. Ivanu Stanovniku, bivšemu narodnemu poslancu, ki se kot poljedelec ni hotel pokoriti vsem željam ljubljanskih mogočnikov. Kot povod za nastop proti njemu so vzeli spor med njim in domačim župnikom, kateremu se je moj oče zameril. Razumljivo je, da sem kot sin stal na njegovi strani, a to ne samo iz osebnih, marveč tudi iz načelnih razlogov. Boj se je pozneje prenesel na mene in na vse naše prijatelje, tako da se vrši danes borba med levico in desnico v Slovenski ljudski stranki. Zapretili so mi, da me bodo izključili, če ne podam ostavke na vse svoje funkcije v stranki. Jaz sem to storil v želji, da se ta boj konča v stranki saml. Umaknil sem se vse dotlej, dokler bo na površju sedanje vodstvo stranke z dr. Korošcem na čelu. G. dr. Gosar, bivši minister za socialno politiko, je naš dober prijatelj, toda on se ne udeležuje tega boja. Večkrat je zahtevala ljubljanska organizacija SLS, naj bom jaz kandidiran kot nosilec liste pri oblastnih volitvah v mestu Ljubljani. Na pritisk vodstva stranke sem se moral umakniti, dočim drugi naš prijatelj g. Fran Terseglav, glavni urednik „Slovenca“, ni bil izvoljen. To je zahvala g. dr. Korošca za to, da sem mu priporil pri skupščinskih volitvah ljubljanski mandat! Glavni krivec našega spora je duhovnik gospod Fran Gabrovšek, glavni tajnik SLS. Izstopil sem iz gerentskega sosveta, ker je stanje ljubljanske občine obupno in so nove volitve nujno potrebne.“

Na vprašanje, kaj prav za prav žele krščanski socijalci, je dr. Stanovnik odgovoril: „Da v SLS zopet zavladava demokracija in da izgine klerikalizem, ki je vtelesen v samovlado duhovščine. V naši stranki odločujejo zdaj saml duhovniki. A mi hočemo, da program Slovenske ljudske stranke postane stvarnost.“

Naglašamo, da je dr. Stanovnik potrdil točnost te izjave tudi napram „Jutrovemu“ uredniku, ki se je pri njem informiral zaradi te zadeve, o čemer je „Jutro“ tudi poročalo. Dr. Stanovnik je še posebej potrdil točnost svoje izjave, da obstoja v klerikalni stranki samovlada duhovščine in da odločajo v njej sami duhovniki. Obenem je tudi prišlo v javnost, da sta profesor dr. Rožič in šolski ravnatelj Jeglič odložila svoji mesti v sosvetu na ljubljanskem magistratu, ker sta se izjavila solidarna z dr. Stanovnikom.

Dr. Stanovnikova izjava, objavljena v zagrebškem listu, je zbudila mnogo pozornosti ter so jo ponatisnili med drugimi tudi beograjski časopisi. »Slovenec« je bil prisiljen radi tega odgovoriti nanjo, toda v svojem odgovoru je samo ugotovil, da se je dr. Stanovnik s to izjavo sam izključil iz klerikalne stranke. To se pravi, da so tisti, ki v klerikalni stranki ukazujejo, izključili dr. Stanovnika na svoje roko, ne da bi vprašali za mnenje pristojne strankine organizacije.

Dr. Stanovnik je zavzemal doslej v klerikalni stranki važna mesta; bil je do zadnjega časa predsednik ljubljanske organizacije, član vodstva SLS ter pred leti kot zastopnik klerikalcev tudi podžupan ljubljanski. Zato je njegova izjava tem pomembnejša, predvsem pa je zanimiva zaradi tega, ker potrjuje vse to, kar smo mi doslej pisali in trdili o klerikalni stranki. Dr. Stanovnik je imel vpogled v vsehi notranje zadeve klerikalne stranke in zato je tudi s polno upravičenostjo lahko izjavil, da odločujejo v klerikalni stranki samo politikujoči duhovniki, da obstoja duhovniška diktatura, ki celo v lastni stranki tepta načela demokracije in avtonomije, katero v javnosti klerikalni listi toliko naglašajo radi varanja volilcev, in da nimajo v klerikalni stranki posamezne organizacije ter zaupniški odbori nobene pravice odločevanja, temveč samo dolžnost kimanja.

Če to trdi mož, ki je imel popoln vpogled v ustroj klerikalne stranke, potem je pač vsako drugo dokazovanje o nedemokraciji SLS odveč. Izmed 20 klerikalnih poslancev je 7 duhovnikov, tajnika SLS v Ljubljani in v Mariboru sta duhovnika. Vsa politična in gospodarska organizacija klerikalne stranke je v rokah duhovščine, ki odločuje, kaj se sme delati in kaj ne; neduhovniki so samo za pripravo. To potrjuje tudi dr. Stanovnikova izjava, da je njegov oče, ki biva v Horjulu in ki je bil svoječasno navdušen klerikalni agitator ter zadružni organizator, izgubil samo zato poslanski mandat, ker se je zameril — domačemu župniku. V klerikalni stranki ne odločuje ljudstvo, kdo sme biti njegov poslanec, ampak duhovnik!

SLS ne mara ljudi, ki mislijo s svojo glavo, ona ne mara svobodoljubnih pristašev,

ki zagovarjajo načela moderne demokracije, niti onih, ki zagovarjajo načela krščanskega socializma, temveč si želi samo farovski pritrjevalcevi!

To, kar trdi dr. Stanovnik o politikujoči duhovščini, smo trobili tudi mi, zaradi česar so nas proglasili klerikalni listi za brezverce in framazone. Menda ne bodo sedaj proglasili tudi dr. Stanovnika za brezverca in framazona?

V njegovi izjavi imamo zadoščenje, da je tudi med pristaši SLS začelo prodirati prepričanje o škodljivosti klerikalizma, ki nikakor ni istoveten z uveljavljanjem krščanskih načel v javnem življenju. Če spoznavajo pristaši SLS, da je vmešavanje duhovščine v politično življenje škodljivo za stranko, ker povzroča sovraštvo, potem obenem tudi priznavajo, da je to vmešavanje še bolj v škodo cerkvi sami, ki bi morala biti napram vsem enako pravična in ki bi ne smela dopustiti, da sejejo med verniki sovraštvo njeni služabniki ter tako rušijo njen ugled.

Izjava dr. Stanovnika potrjuje, da se v klerikalni stranki ne vrši samo nelep boj za poslanske mandate, ampak tudi načelen boj med desnico in levico. Gre za to, ali naj krene

SLS na staro pot predvojnega klerikalizma ali pa na pot krščanskega socializma, ki ga je učil dr. Krek. Odkar je postal poslevodeči podpredsednik SLS dr. Marko Natlačen, se je boj zaradi tega še povečal in zdi se, da je z njim zmagala struja predvojnega klerikalizma in njegove diktature. To je bilo tem bolj mogoče, ker ima ta struja v svojih rokah tudi vsa klerikalna gospodarska podjetja ter so tako zvani krščanski socijalci tudi v gmotnem oziru popolnoma odvisni od njenih predstavnikov. Saj so nekaterim izmed njih celo zagrozili, da bodo uničili njihovo eksistenco, ako se ne uklonijo.

Po našem mnenju bodo v klerikalni stranki še nadalje odločevali samo politikujoči duhovniki in želja dr. Stanovnika, da bi se kaj v tem pogledu izpremenilo, se bržkone ne bo izpolnila. Nam je vse to dokaz, da smo na pravem potu, dr. Stanovnikova izjava potrjuje, da smo imeli prav, ko smo se borili proti duhovniški nadvladi v političnem življenju zaradi posvetnih koristolovnih namenov. Upamo, da bo to odprlo oči vsaj nekaterim manj zaslepljenim, ki so doslej prostovoljno vtikali glave v klerikalni jarem, v katerem so imeli samo pravico kimanja.

Kancelparagraf jih boli

Vse polno protestov proti kancelparagrafu in nezmisljenih kritik ter domnev o obsežnosti območja tega paragrafa je čitati v klerikalnem časopisju, ki se naravnost z mučno skrbnostjo izogiblje resnici. Paragraf, ki je bil sprejet v kazenski zakon, je naslednji: »Verski predstavniki, ki v strankarske svrhe zlorablajo svojo duhovniško oblastvo v verskih molitnicah (svetiščih) ali člankih (spisih) verskega značaja ali sicer pri izvrševanju svoje službe, se kaznujejo z zaporom do dveh let ali pa z denarno kaznijo.»

Ta paragraf nima torej nikake zveze s prostozidarstvom (framazonstvom), o katerem fantazira »Domoljub« kakor gorski pastir o čarovnicah. Ta paragraf ne bo veljal samo za katoliške duhovnike, nego za duhovništvo vseh ver (katoliške, pravoslavne, evangelske, mohamedanske itd.) v vsej naši

državi. Tega ni »Domoljub« nikjer povedal, temveč samo besediči o udarcu proti katoliški cerkvi, čeprav je iz besedila paragrafa popolnoma jasno razvidno, da se zakon prav nič ne vmešava v verske zadeve, da jih ne namerava prav nič ovirati in da prav nič ne podpira prostozidarstva, nego samo skuša onemogočiti verske zlorabe v posvetne strankarske svrhe.

S svojim izvajanjem je »Domoljub« enkrat odkrito priznal, da meče svete verske resnice v eno malho s posvetno politično stranko in grdim vsakdanjim političnim bojem, s katerim bi cerkev ne smela imeti nikakih stikov. Očitno je, da se »Domoljub« boji kancelparagrafa zgolj zaradi tega, ker bo z uveljavljanjem tega paragrafa odpadlo eno najmočnejših klerikalnih agitacijskih sredstev, to je zloraba vere, ki je v Sloveniji spričo nerazsod-

Ivan Albreht:

Skrivnost sv. Barbare

(Dalje.)

Kašelj ji je zadušil glas in le solze so še dalje razodevale njeno bolečino.

»Nikar si tega tako ne jemljite k srcu,« je tožila Agata. Ali komaj jo je malo potolažila, se je že oglašil drugi, tretji in cela vrsta, vsi tako hladni in trdi, ko da se nim nikoli ne bi mogla približati poslednja ura. Kar mimogrede je ta in oni še malo povprašal Repinko, kako ji kaj gre, potem pa takoj: denar, denar, denar! Vsak se je tresel za svojih par goldinarjev, za ubogo, trpeče materino srce, ki je pomenilo za Agato najdragocenejši zaklad na svetu, se ni zmenil nobeden. Z onemoglim srdom v srcu je Agata gledala in poslušala te ljudi in ni mogla verjeti. Mnogi izmed njih so bili prijazni, ljubezni, šegavi in vedri, da je bilo veselje delati po njihovih gruntih. Ob košnji, ob žetvi in mlatvi so vedeli povedati toliko zanimivega in šegavega, da je minil dan, kakor bi trenil. Zdaj pa, ko bi bila uboga mati tako potrebna tople, pristrčne besede, jim je vsem zledenelo srce. To niso več ljudje, ampak besne pošasti, ki znaajo samo eno edino človeško besedo: »Denar, denar, denar!«

»To je dih pekla samega,« je razmišljala Agata in jokala brez solz tisti strašni, suhi jok, ki skeli v dno duše, pije človeku moč in ga žre ko strupena golazen. Jela je bledeti ko roža v temi. Njen korak je bil bolj in bolj plah, beseda tiha in negotova.

Repinka je z bistrovidnostjo ugašajočega bitja opazila hčerkino hiranje.

»Nikar, Agata,« je skušala tolažiti; »če ne, boš še pred mano v grobu.«

»Saj mi ni nič, saj sem vesela, mati. Samo, da vi spet ozdravite —«

»Jaz bom zdrava —«

»Mati, moja mati —«

»— ko me Bog pokliče k sebi! Da bi me le milostno sodil.«

»Ne govorite samo o smrti, mati!«

»Kaj hočeva skrivati, ko veva obe, da mora priti!«

»Mati, oh, mati —«

»Če moreš, piši Lizi in Meti, pa Drejčetu in Mihi in Martinu, da naj molijo za mojo dušo. Če kateri more, naj pomaga tebi! Tako jim piši, da je bila to moja zadnja želja! In še to jim sporoči, da jim vsem voščim blagoslov na vseh potih in da bom v duhu vedno z vami —«

Medtem ko je Agata ihtela, je govorila mati vse tako mirno, kakor da je že mrtva za vsa človeška občutja. Bilo je na cvetno nedeljo jutraj, ko hiti mladina z oljkami in butarami in zelenjem v cerkev. Veselo so pozvnanjali zvonovi, ali v Agatinem srcu se je vsako veselje prelilo v bridkost. Kakor da se rogajo njej in njeni bolečini, tako je občutila veselje vseh, ki so mimo hiše hiteli v cerkev.

Repinka je za trenutek zadremala. Bila je že tako shujšana, da ustnice niso več mogle zakrivati zob. Na njenem obrazu ni bilo nobenega sledu več o življenju. Samo sunkovito, zatikajoče se dihanje je pričalo, da duša še ni zapustila tega ubogega telesa.

Agata je počasi in previdno šla od postelje, da bi pisala sestrama in bratom, kako je z materjo. Sedla je za mizo in se lotila trpkega posla, toda drhteča roka ni hotela biti pokorna. Ko razmetane mrtvaške kosti so ležale črke na papirju in brez glasu kričale Agati:

»Kaj, otrok, ali res moreš zapisati, da mati umira?«

In Agata ni mogla. Odložila je pero in sknila obraz v dlani.

V širokih pramenih je lila v sobo solnčna luč in osvetljevala ihtčo mladenko, mizo, klopi, rožasto skrinjo in posteljo, kjer je voščeno mirno ležala Repinka. Zarjavela ura na steni se je vzdramila in pričela biti enajst. Agata je ni slišala. Lepa v svoji bolečini je bila kakor poosebljena žalost. Solnčna luč je zlatila njene svetlokostanjeve lase, tilnik in lehti, ki so bile ko s tanko, komaj vidno rožno svilen kopreno pregrnjen alabaster. Kamen bi se bil omehčal ob pogledu na to razžaloščeno bitje, kaj šele mati Krasinka, ki je prišla takoj po maši s svojim sinom obiskat bolno Repinko.

»Bog vam daj dober dan,« je previdno in le šepetaje pozdravila, ko je stopila v sobo. Jošt, njen sin, pa je samo pokimal in se ozrl po postelji in proti mizi, ki se je izza nje trudno dvignila Agata. Samo z rahlim vzgibljajem ustnic je odzdravila došlimo, ko pa je segla Joštu v roko, jo je prijetno streslo po vsem životu. Sklonila je glavo, pritaženo vzdihnila in si z levico otrla solze. Molče je povabila gosta, naj sedeta, pogledala po materi in šepnila Krasinki:

nosti večine našega preprostega ljudstva šla bujno v klasje.

Prav nikakih, in še enkrat prav nikakih verskih mučnikov ne bo ustvarjal kancel-paragraf. Prav nič tudi ni tu primeren od «Domoljuba» navedeni vzgled Mehike, kjer teče, kakor piše «Domoljub», mučeniška kri za katoliško vero kot v prvih časih krščanstva. Ta nesrečna Mehika sploh dela pregla-vice «Domoljuba», ki noče povedati, da se v Mehiki tudi klerikalni uporniki proti tako zvani framazoni vladi ne borijo kar z rož-nimi vencami in blagoslovljeno vodo, nego zna-jo salamensko dobro pobijati ljudi. Zadnjič smo objavili iz ameriških listov po uradnih navedbah potrjeni dogodek, ko je 500 mehi-kanskih klerikalcev pod vodstvom treh du-hovnikov napadlo vlak, pobilo 50 vojakov ter blizu 200 potnikov, katere je deloma pustilo žive zgoreti. Res divni katoličani so to, ki so pobijali celo nedolžne otroke.

Z Mehiko «Domoljub» ne bo ubil kancel-paragrafa. Mehikanec je in ostane Mehikanec — južnjak, ki poseže po orožju, če se le malo razburi, pa naj bo veren kristjan ali pa tudi framason.

«Bog in večnost sta več kakor ječa in orožniki,» piše popolnoma pravilno «Domo-ljub», toda sta tudi več kakor klerikalna stranka, ki bo edina prizadeta s kancelpara-grafom. Med Bogom in klerikalno stranko je donebesna razlika. Najgrše zavijanje pa je zagrešil «Domoljub» s tem, ko je napisal, da se hoče nataktni nagobčnik božji besedi. Ali pisca teh besed ni zapekla vest, da se je pregrešil proti božji besedi, ki jo je pobasal v eno torbo s posvetnim strankarstvom? Nehajte, nehajte, če ste res za neokrnjene verske resnice, kakor jih je učil Kristus, ki ni poznal nikakih strank. Ne ubijajte vere med ljudstvom!

Boji med južnimi in severnimi Kitajci se nadaljujejo. Zadnje vesti poročajo, da se je začela

velika ofenziva proti severnim Kitajcem

pod vodstvom generala Čangtsolina, ki se nahaja v silnih stiskah. Kakor je podoba, so se Kantonci (južni Kitajci) zopet med sabo pobotali in složno nastopajo, dasi trde neka-tere vesti, da se je spor med nacionalistično in komunistično strujo med Kantonci znova poostiril.

DOPISI

JEZICA. Občinske volitve so pred durmi in kmalu bomo videli nove kandidatne liste. Tabora bosta v bistvu le dva, napreden in klerikalen. Tako zahteva interes samostojno-demokratskih, samostojno-kmetijskih in delavskih volilcev, tako zahteva interes občine, kajti triletno «delo» kleri-kalne večine nas je zelo razočaralo. Nezadovoljni so z njim tudi mnogi vplivni možje SLS in v zvezi s tem je dosti govoric o razcepljenosti pri kleri-kalcih. Mi z razcepom ne računamo! Po stari na-vadi bodo klerikalci tudi letos odrinili sposobne in misleče može na neškodljiva mesta, da za-sedejo najvnetejši politiki prva mesta. Nihče ne bo pokazal razuma, da bi vzel vajeti tem, ki sedaj vodijo občinske posle. Nesrečni klerikalni režim bodo celo združeni napredni elementi le z velikim naporom mogli vreči. Sigurno je, da ga bodo že pri teh volitvah občutno omajali. Zato složno na delo!

BEGUNJE NA GORENJSKEM. V nedeljo dne 1. maja je imelo Prosvetno društvo veliko javno tombolo. Po kratki opoldanski nevihti smo imeli najlepše vreme. Obisk je bil velik in je društvo z uspehom prav zadovoljno, ker bo moglo sedaj uspešneje delovati na prosvetnem polju brez tež-jih gmotnih skrbi. Društvo se tem potom najiskre-neje zahvaljuje vsem prodajalcem tablic in daro-valcem lepih dobrot ter sploh vsem, ki so pri-pomogli k lepemu uspehu.

LITIJA. V noči med 11. in 12. t. m. je nastopil občuten mraz, ki je uničil orehe in fižol, prizadel je pa ponekod tudi krompir. Vinska trta je vsa uničena, med tem ko hmelju, katerega so začeli saditi zadnje čase v naši okolici, mraz ni škodoval.

Politični pregled

V nedeljo se je zaključila v Jachimovu na Češkoslovaškem

konferenca Male antante,

na kateri so se razgovarjali zunanji ministri prijateljskih držav Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije o skupnih političnih vprašanjih. S to konferenco se je zveza vseh treh držav poglobila, kar posebno neprijazno gleda Ita-lija, ki je želela razpad Male antante, da bi tako bila Jugoslavija oslabiljena. Uspeh kon-ference Male antante priznava vse inozemsko časopisje, ki vidi v tej zvezi činitelja miru v Srednji Evropi.

V Beogradu se politični položaj ni prav nič spremenil. Še vedno niso zasedena prazna ministrska mesta in še vedno se ne ve,

ali bo dobila vlada volilni mandat

ali pa bo skušala rešiti položaj in dalje delati z Narodno skupščino. Pričakovali so že, da se bo ministrski predsednik Vukičević, ki je bil v avdijenci pri kralju v Vrnjački Banji, vrnil z ukazom o razpustu Narodne skupščine ter razpisom novih volitev, toda to pričako-vanje se ni izpolnilo.

Evropsko časopisje se še vedno obširno bavi

z napetostjo med Jugoslavijo in Italijo

ter smatra to razmerje med obema državama za nevzdržno. Vedno znova se priporočajo neposredna pogajanja, ki naj uredijo albansko vprašanje.

Važen dogodek zadnjih dni je

okrepitev angleško-francoskega prijateljstva.

V ponedeljek je namreč prispel v London predsednik francoske republike Doumergue v spremstvu zunanjega ministra Brianda na poset angleškega kralja Jurija V. V razgovoru sta Doumergue in kralj Jurij V. poudarjala prijateljstvo med Anglijo in Francijo. Angleški kralj je med drugim izjavil: «Kakor sta si obe državi v svetovni vojni podali roke, tako se bosta tudi vnaprej medsebojno podpirali v interesu miru in varnosti. V istem zmislu je govoril tudi Doumergue, ki je dejal: «Danes kakor jutri bomo nadaljevali naše delo in str-nili vse naše prizadevanje na to, da ohranimo in okrepimo svetovni mir pred ponovitvijo nevarnih vojn.

«Danes jim je malo odleglo —»

«Saj bo že, le ne obupaj», je toplo tolažila Krasinka.

«Samo miru je treba in priboljška», je pomagal Jošt. Potem spet Krasinka:

«Oh, sem slišala, da nekateri hodijo ter-jat —»

«Da jih ni sram! V takih okoliščinah», se je hudoval Jošt in iskal srečanja z Agatinimi očmi. Mladenka ga je hvaležno pogledala in takoj spet v zadregi povsila oči.

«Res je križ,» je dejala, «revščina je hudo breme.»

«Nič ne maraj,» je branila Krasinka, «še misliti ti ni treba na to! Tudi pri nas je malenkost, pa še v misel ne bi hotela vzeti ne tvoji materi ne tebi. Kam pa pridemo, če ne bomo drug z drugim, kakor se spodobi kristjanom! Saj smo ljudje! Malo juhice sem prinesla, je čisto sveže kuhana. To jim bo dobro delo. Kar daj jim, ko se prebude!»

Agata se je s pogledom in z besedo za-livaljevala, a Jošt je odklanjal.

«Saj še beraču damo, potepulhu, ki pride mimo hiše, ne pa domačemu človeku!»

Zadnji dve besedi je tako občutno po-udaril in pri tem s takim dolgim pogledom pobožal Agato, da je reva vsa zmedena zardela.

Med tem se je Repinka zganila, zastokala in odprla oči. Trudno je pogledala po sobi in se vidno prestrašila, ko je ugledala Krasinko.

«Oh, ali si prišla?» je bolj dahnila nego izgovorila. «Nič ti ne bom mogla vrniti zdaj, prav nič.»

«Kaj pa govoriš, Repinka? Ne bodi no! Kdo te vpraša po tem!»

Repinka sama sebi ni mogla verjeti, da prav sliši. Plaho je begala s pogledi po pri-sotnih, dokler se ni oglašil Jošt:

«Kdo bo zdaj mislil na tistih par goldinar-jev! Počakajte, ko boste spet zdravi, pa pri-deta z Agato žet —»

Repinka se je kljub onemoglosti na-smehnila:

«Agata že, mene pa bo —»

«Oh, mati —»

«Nič ne premišluj tega! Malo juhice sem ti prinesla, da se laglje okrepiš,» je povzela Krasinka. «Saj še nisi v takih letih —»

«Šestdeset —»

«I, no, zastran let še ni prav nič treba misliti na kaj hudega», je mirila Krasinka in Jošt je pritrjeval kolikor mogoče modro vmes.

«Oh, pa so le še dobri ljudje na svetu», je toplo pomislila Agata.

«Kako je lepa», so skrivaj pričali Joštovi pogledi.

Mati Krasinka je med tem sedla k postelji in s prijetno mehko v glasu pripovedovala razne male novice, drobne dogodke in pri-mere, s kakršnimi je upala razvedriti bolno znanko. Kajti Krasinka je skusila mnogo bo-lezni in je vedela, kako je treba občevati z bolniki. Njen rajni mož je bil padel raz streho in se tako polomil in pohabil, da je dolga štiri leta na bolniški postelji pričakoval rešiteljice — smrti. Brigita, njena hčerka, je bila štiri-najst let priklenjena na bolniško posteljo. Imela je kostno jetiko in je trpela ko izvolje-

na mučenica. Zato je mati Krasinka vedela, kako je treba z bolniki. Trpljenje, ki ga je gledala in sodoživljala ta dolga leta, je vtis-nilo njenemu značaju nekaj blagega in milega, nekšno mehko, nevsiljivo obzirnost, ki vpliva na bolnika ko hladilni balzam na rano.

Tudi Repinki je prijala Krasinkina bližina. Kar nekako nevede je pozabila na svojo utru-jenost in brez posebnega napa premagala onemoglost, tako da sta se naposled obe že dokaj živahno razgovarjali.

Agata je hitro opazila blagodejno spre-membo na materi. Pomirjena in potolažena je kmalu začela upati, da prejdejo vse te nad-loge kakor temen oblak. Jošt je preprosto pripovedoval o tem in onem, kako je nabral bršljana vrhu Zelenika, kaj je s tem in kaj je z onim, dokler ni nazadnje vprašal, če sme priti po piruhe.

Agata se je nasmehnila. Stopila je k nizki omari s predali, ki je stala ob levi stranski steni med dvema oknom, ter jela posprav-ljati razno drobnjavo, da bi skrila zadrego. Jošt je stopil tik za njo in se sklonil čez njeno ramo. Tiho je ponovil:

«Ali dobim piruh?»

Na glas pa:

«Joj, kako lep kipec svete Barbare! Ali smem pogledati?»

«Lahko —»

Vzel je v roko porcelanasto figuro svet-nice, sedeče na zlatom okrašenem prestolu in s kelihom v roki. Kipec je bil votel in lahek, bolj podoben igrački mestnih otrok nego nabožni sohi. Kljub temu je bil pri Re-pinki zelo v časteh. Hranila ga je kot spomin

SMARTNO PRI LITJI. Prostovoljno gasilno društvo bo proslavilo v nedeljo dne 3. julija t. l. slavnost blagoslovitve nove motorne brizgalne, na kar že danes opozarjamo in se priporočamo za čim večjo udeležbo.

RACNA. V nedeljo 8. t. m. je bila na Grosuplju gasilska veselica z blagoslovitvijo nove zastave. Gasilno društvo je obhajalo 15letnico svojega obstoja. Kljub slabemu vremenu je bila veselica prav dobro obiskana. — V četrtek 12. t. m. smo imeli tudi pri nas hudo slano, ki je naredila mnogo škode zgodnjemu krompirju. Tudi fižol, katerega je bilo ponekod že precej zunaj, je pozebel, tako da ga bomo morali vnovič saditi. Fižol se je zaradi tega v Ljubljani takoj drugi dan podražil, kar pa ni prav. — V nedeljo 15. t. m. je bila na Taboru pri Grosuplju velika slovesnost. Odprli so podzemsko jamo zopet za to leto do jeseni.

ST. LENART PRI LAŠKEM. (Smrtna kosa a.) Te dni je umrla našemu odličnemu somišljeniku g. Francu Knezu, posestniku in gostilničarju v Malih Grahovšah pri St. Lenartu, po kratki boleznij njegova soproga, zapustivši šest nedoletnih otrok. — Naše sožalje!

ZRKOVCI PRI MARIBORU. V nedeljo 15. t. m. popoldne se je vršil javen shod narodnega poslanca g. dr. Pivka v Zrkovcih v dvorani g. Sela. Shod je potekel popolnoma mirno. Okoli 70 poslušalcev je bilo navzočih, ki so z velikim odobravanjem vzeli poročilo poslanca g. dr. Pivka na znanje.

TEZNO PRI MARIBORU. V četrtek 12. t. m. je zborovala krajevna organizacija SDS za občino Tezno pri g. Marinu. Občnega zbora sta se udeležila narodni poslanec g. dr. Pivko in predsednik središnje organizacije g. Kejžar. Po poročilu g. doktorja Pivka so stavili gospodje Kejžar, Pegan, Brumen, Kovačič in drugi celo vrsto predlogov o zaščiti domačega delavstva v industrijskih podjetjih, ki se nahajajo na Teznu. Pri nas se godi toliko krivic v podjetjih v zastavljanju domačih ljudi, da ne bomo mogli več dolgo molčati. Naša občina je v narodnem oziru sicer zelo napredovala v zadnjih letih, toda nekdanja gonja proti nam še ni popolnoma prenehala. Novi odbor, ki mu načeluje g. Pegan, ima mnogo težkega dela pred seboj. Organizacija se lepo razvija in nekatera podjetja imajo že krepke odseke naših somišljenikov. V enem edinem zavodu se nam obeta podobor 50 naših ljudi. Treba je hitro delati, da popravimo pogoje drugih organizacij, ki se v Teznu popolnoma zavozile.

SVEČINA NAD MARIBOROM. Naša župnija je ob avstrijski meji, deloma jo je razmejilvena komisija raztrgala ter pridellala precej slovenskih domov Avstriji. Svoječasno se je kraj že močno potapljaj v nemstvu. Danes je prebivalstvo dokaj narodno zavedno. — Podjetni obrtnik Smonik si je nabavil dva avtomobila, ki opravljata redno dnevni promet z Mariborom. (Odhod iz Maribora od gostilne «Pri grozdu» ob pol 1. opoldne. Cena samo 15 Din.) — Ker je Svečina res idiličen kraj s hvalčnimi razglednimi točkami in z izbornim vinsko kapljico, ima čimdalje več nedeljskih izletnikov. V nedeljo 8. t. m. je priredilo Mariborsko trgovsko društvo s svojim pevskim zborom izlet k nam. Pripeljali so se na 10 avtomobilih. Posebno lep razgled se nudi obiskovalcem z griča narodnjaka g. Dreisilbnerja na Špičniku, ki si je za vinoto postavil posebno lično hišico v slogu planinske koče.

MELJE. Krajevna organizacija SDS za III. mariborski okraj (Melje), ki obstoja šele drugi mesec, je priredila v nedeljo 15. t. m. prvi javni shod pri g. Starmanu na Meljski cesti. Na shodu je poročal narodni poslanec g. dr. Pivko. Razen domačih članov so bili navzoči tudi zastopniki sosednih organizacij Pobrežje, Krčevina in Maribor I. in IV. Po shodu, ki ga je vodil predsednik g. Kenč, je pristopilo precej novih članov.

SV. BARBARA V HALOZAH. Dne 12. t. m. nas je zadela velika nesreča. Po vseh Halozah je mraz uničil fižol, krompir in vinograde. Nizke lege vinogradov so popolnoma uničene.

FRAM. (Smrtna kosa.) Dne 11. t. m. je pretrgala kruta bela žena nit življenja hčerki našega g. nadučitelja Nadi. Že ob veliki noči jo je bolezen vrgla na bolniško posteljo. Vsa zdravniška pomoč in vsi napori staršev, da ji ohranijo življenje, so bili zaman. Ganljivo jo je bilo pogledati, ko je ležala na mrtvaškem odru med samimi svežimi cvetkami, katere je poprej tako ljubila. Na dan pogreba se je zbrala velika množica ljudi pred šolskim poslopjem, da spremi mlado Nado na zadnji poti k večnemu počitku. Na božji njivi ji je šolska mladina še v slovo zapela pesmico «Gozdič je že zelen», nakar so po cerkvenih obredih položili rakev v zemljo. Spavaj sladko, draga Nada, ter sanjaj večni sen! Ohraniti Te hočemo v najlepšem spominu. G. nadučitelju ter njegovi obitelji naše najiskrenejše sožalje!

DOMANJSOVCI. Glede pokojnega evangelskega župnika g. Štefana Kuzme Vam sporočamo, da je bil ugleden mož in da pripombe v zadnjem

dopisu pod gornjim naslovom ne drže tako dobesedno. Ljudje stare vzgoje ostanejo takšni, kakršni so, pa so kljub temu dobri in pošteni možje. Pokojniku, ki je doživel visoko starost 85 let, bodi ohranjen blag spomin! — Mi Prekmurci bi potrebovali mnogo moč, ki bi nas znali gospodarsko dvigniti. To je naše glavno vprašanje. Prepričani smo tudi, da je takšnih uvidevni mož največ v SDS, zato se tako mnogoštevilno pridružujemo samostojnim demokratom.

KURŠENCI. (Razne novice.) Dopis v «Domovini» o slabih cestah v radoslavski občini je zdrnil g. župana, da je dal oznaniti namete. Nameti so precej v redu. Posebno lepo so popravljene ceste v Precetincih. Zato tem popravljalcem lepa hvala! Vsi tisti, ki so popravljali ceste v Precetincih, naj naredijo tudi prihodnjič tako. Sedaj se bo promet laže razvijal in tuji ne bodo mogli več godrnjati. Tudi v naši vasi so ceste še precej spravljene v red. Našlo se je nekaj takih ljudi, ki so brez potrebe godrnjali. Odslej naprej hočemo za ceste lepo skrbeti, saj s tem le samim sebi koristimo. — V noči od 11. na 12. t. m. smo imeli zelo močen mraz, ki je naredil velikansko škodo po vinogradih in poljih. — Zadnji čas smo dobili pri Mali Nedelji novega g. kaplana. Ob prihodu g. kaplana se je začelo popravljati župnišče. Tako se je kmetu naložil nov davek, katerega ne bi bilo treba. Kje neki naj ubogi kmet vzame denar, ko je tako velika denarna kriza. Na zidanje nove cerkve nima ljudstvo nikakega upanja. — Narodno kulturno društvo pri Mali Nedelji je 8. t. m. uprizorilo igro «Divji lovec». V dvorani se je zbralo obilo občinstva, kateremu je igra prav ugajala. Hvala vsem igralcem, da so lepo in požrtvovalno rešili svoje vloge. Da bo Mala Nedelja še bolj napredovala, bi bilo potrebno ustanoviti še Sokola, če je le mogoče. To bi se moralo zgoditi čimprej, da nas nasprotnik ne prehit. Fantje in dekleta, ne smete se ustrašiti politiziranja v cerkvi! Le krepko naprej! — Naša «Domovina» ima lep uspeh, a je v tukajšnjih vaseh še premalo razširjena. Naši zagrizeni klerikalci kaj radi črnijo «Domovino», kar pa ne žanje uspeha. — Poštni urad prosimo, naj daje «Domovino» samo naročnikom v roke.

Modrijan in lepe ženske.

Nekdo je vprašal slavnega modrijana, zakaj tako rad gleda lepe ženske.

«Tako more vprašati samo slepec,» je mirno odgovoril modrijan.

na svojega deda, ki je bil rudar tam doli v Idriji.

«Mafi pravijo, da so bili vselej nslušani, kadar so se zatekli k sv. Barbari,» je pravila mladenka.

«Potem bom tudi jaz njo prosil pomoči,» je skoro šepetaje in s porednim nasmeškom odvrnil Jošt.

«Zakaj?»

«Kako se delaš nevedno,» je dejal fant. Dekle ga je pogledalo s svojimi velikimi, granitnosivimi očmi.

«Kako naj vem jaz —»

«Saj nisi slepa —»

«Kako misliš?»

«O, že vem in tudi ti veš. — Ali ni letos lepa pomlad?»

«Saj je niti ne vidim,» je preprosto odvrnila deklica. «Kdaj pa, ko je mater tako hudo?»

Zdaj se je zdrnil Jošt.

«Vem, vem, da ni prav, ko zdaj mislim na take —»

Misel je obstala neizpovedana, ker mu je vzel besedo čudni ogenj, ki se je zaiskril v Agatinih očeh. Kakor v snu je zaslišal Repinko:

«Vse mine, mine —»

In Krasinka:

«Kaj hočeš? Vsi smo le za nekaj časa.»

«Jaz bi hotel biti za vekomaj,» je pomislil Jošt, «vso dolgo večnost poleg Agate z upanjem v srcu —»

«Kako je čil,» je mislila Agata in ga previdno motrila s pogledi. «O, ko bi smela biti samo malo njegova, samo toliko, da bi se enkrat prav vroče razjokala na njegovem srcu.»

«Le kmalu se pozdravi,» je vstala Krasinka.

«Ali že greste?» se je vzdramila Agata. Joštu se ni mudilo. Bolj in bolj močno se je dramilo v njem in tako čudno mu je bilo, da se mu je kar vrtelo pred očmi. Kri mu je silila v glavo in po sencih mu je kovalo, da je občutil vročo bolečino v glavi.

«Po vsem Vrhpolju ni Agati para,» je premišljeval in ni niti slišal matere, ko je obljubila:

«Pridem pa še pod noč malo pogledat.»

«Prideš ti tudi?» je vprašala Agata.

Jošt v zmedenosti ni odgovoril, a mladenka se je prestrašila:

«Kam sem neki mislila? Zdaj bo celo jezen —»

«Pa brez zamere —» je prosila na pragu, Jošt pa kakor otrok:

«Tak prihr, da veš —»

Agata je prikimala, se nasmešnila in dolgo pustila svojo roko v njegovi.

Bolnica, ki je opazila mlada dva, je zganila z ustnicami:

«O, sveta Barbara, ali bom res tako srečna, da bo z otrokovo srečo olajšana moja zadnja ura? ...»

Krasinka, ki je bila že v veži, se ni mogla premagati, da ne bi bila rekla kar naravnost:

«No, Jošt, ali se odpravljáš v Ameriko?»

Pri tem je stopila nazaj v sobo in se s pomembnim pogledom na mlada dva nasmešnila proti Repinki:

«Vidiš, Neža, da bo še solnce sijalo.»

Tedaj je Agata nehote videla lučkiniti mimo okna senco in se je prestrašila. Naglo je odmaknila roko in prebledela.

«Kozma gre,» je vztrepetala proti materi. Repinka je nejevoljno zaprla oči in nagubala čelo.

«Tak srečno za ta čas,» se je okrenila Krasinka.

«Zbogom, Agata,» je dahnil Jošt.

Mlidenka je samo naklonila glavo, ko je že prištrkljal v sobo Kozma, Agatin bratranec, ter cvileče pozdravil:

«Dober dan vama voščim obema, teta in Agata!»

Čisto po domače je koracal po sobi. Levo nogo je imel precej krajšo od desne. Zato je pri hoji njegova zgrbljena postava redno nihala. Dolge in suhe roke so mu segale prav do kolen, pa bingljaj je z njimi, kakor da niso njegove. Bil je močno grbast, tako da je bilo videti, kakor da je bila glava stisnjena, nekako zamečkana med ramena. Resasti lasje so bili redki, tupatam zlepljeni v maščobne šope in svalke, ki so bili v bližini temena kakor nalepljeni na kožo, medtem ko so nad ušesi in tilnikom resasto štrleli proč.

(Dalje prih.)

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OBRAČANJE ŽITA V ŽITNICI

Po naših žitnicah (kašćah) delata veliko škodo žitni molj in črni žitni žužek. To sta dva nevarna škodljivca, ki kvarita žito na ta način, da izgleda zrnje in podelita moki neprijeten duh in okus. Prvi škodljivec je majhen metuljček (molj), drugi pa majhen hrošček ali keberček, ki spada v vrsto rilčkarjev. Oba škodujeta s svojimi ličinkami (črvički), ki jih zaležeta v žitni kup. Škodo žitnega molja poznamo na tem, da se nahaja tik pod vrhom ali pa vrh kupa in da se napadeno zrna preprežena s tanko prejo, katere se drže tudi odpadki male gosenčice (črvička). Po več zrn se drži s to prejo skupaj. Škodo črnega žitnega žužka pa poznamo na tem, da je najdemo znotraj kupa, navadno spodaj na dnu in v kotih, kjer ima žužek največ miru in zavetja.

Ker se oba škodljivca najbolje počutita, če imata mir, zato jih najbolje preganjamo, če žito obračamo in zračimo. Ako bi imeli po naših kašćah več snage in več rednega dela, bi tudi ne trpeli tolikanj pred moljavostjo žita, kakor trpimo sedaj. Snaga, čisti zrak in svetloba so najboljši pripomočki proti moljavosti žita. Zato se pa obračanje in zračanje žita priporoča, posebno še v žitnicah, ki so v enem in drugem pogledu pomamljive. Če smo žito slabo spravili in če nam leži dalje časa mirno v prašni žitnici, potem ni prav nič čudnega, če se ga lotijo eni in drugi molji. Krivi smo pa sami, ker ne znamo z njim pravilno ravnati! Takega žita ni le obrniti in presuti, ampak ga je treba zvežati ali pa na čistilnem mlinu preprihati, da ga prezračimo in očistimo od prahu in drugih smeti. Sicer ga je pa posebno ob tem času, ko se prikazujejo molji, obračati, da se prezrači in čisti. V tem najbolj odganjamo molja in ga odvrčamo, da se nam ne naseli po žitu. Potrebno je tudi, da čistimo zakotna skrivališča in prostore, ki nudijo tem škodljivcem zavetje. Prav je, da zamažemo vse raze in poke po tramovju, ki ga imamo v lesenih kašćah. Najbolj sušne so pač zidane žitnice, ki imajo gladke in pobeljene stene. Po takih žitnicah najlaže vzdržujemo potrebno snago. Če je žitnica razen tega še zadostno svetla in zračna, potem se ni bati, da bi nam delali molji še nadalje preglavico, če skrbimo seveda za vse drugo tudi sami, zlasti pa za to, da žito po potrebi obračamo.

Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah

To je naslov novi kmetijsko-gospodarski knjigi, ki so jo lansko leto spisali štirje naši odlični kmetijski strokovnjaki: oblastni komisar za agrarne operacije dr. Fran Spiller-Muys, sreski kmetijski referent Josip Sušič, planinski nadzornik inženjer Ivan Presel in državni mlekarški nadzornik Josip Pevec. O tej knjigi nam je poslal kmetijski referent g. Wernig obširno kritiko, iz katere povzemamo:

S to knjigo je izpolnjena velika vrzel v našem strokovnem slovstvu. Knjiga nas ne uči suhoparno, kaj bi bilo treba ukreniti, ampak odkriva in preiskuje s podrobno natančnostjo razloge naše kmetijsko-gospodarske krize in težkega našega gospodarskega položaja ter nas predvsem na podlagi naših domačih razmer navaja, kako bomo prišli tej krizi v okoliščini in kako naj uporabljamo v danih okoliščinah novejšo gospodarsko izkušnjo. Pri razmotrivanju raznih novodobnih gospodarskih vprašanj je glavno načelo knjige: dobičkanost. Ne uči nas samo, kaj naj napravimo, da zvišamo naše dohodke v alpskih krajih Slovenije, temveč tudi, kako in s kakimi sredstvi je izvršiti vsa izboljšanja.

Na uvodnem mestu opisuje dr. Spiller-Muys razvoj planšarstva v posameznih državah Evrope in Azije ter posebno v Jugoslaviji in Sloveniji. Kmetijski referent Sušič razpravlja potem v prvem poglavju o stališču, ki ga zavzema planšar-

stvo v našem kmetijskem obratu ter razmotriva razmerje med planinskim pašništvom in ožjim kmetijstvom. Nadalje razmotriva o dobičkanosti pridelovanja žita in okopavin ter živinoreje. Zelo izčrpno opisuje potem pridelovanje krme v dolini in travništvu. Posebno dragocene migljaje nam daje pisec osobito pri uporabi umetnih gnojil ter oskrbovanju travnikov (zatiranju mahu itd.). Dalje govori pisatelj o paši na nizkih in visokih planinah, o oskrbovanju in gnojenju planin, o razmerju planine do gozda ter nam v posebnem daljšem poglavju predložuje obratovanje na planinah. Opisuje tudi nadzorstvo in pastirstvo na planinah, planinske staje in bleve ter navaja glavne vzroke nazadovanja planinskega kmetijskega gospodarstva. Kratko in jedrnat, a vseeno vsestransko popolno opisuje potem g. Sušič rejo govedi, svinj, ovc, koz in konj. Tudi v tem članku je posebno poudarjati izključno praktično stališče. Dragoceni so migljaji o zavarovanju, o vnovčenju in kupčiji živine ter o organizaciji pospeševalnega dela.

V četrtem poglavju opisuje ter pojasnjuje z mnogimi slikami in načrti inž. Presel vse planinske melioracije (izboljšanje tal, potov, ograj, koč, hlevov itd.).

Naš obče znani mlekarški nadzornik g. Pevec nam v petem poglavju pove vse potrebno glede mlekarstva, maslarstva in sirarstva ter nam posebno glede izdelovanja kislega in sladkega sira podaja izredno dobre migljaje, ki se nanašajo ne samo na Gorenjsko, ampak tudi na posebne razmere mariborske oblasti, predvsem Savinjskih planin.

Šesto in zadnje poglavje je po dr. Spiller-Muysu posvečeno planinski agrarni politiki in pravnemu delu planinskih pašnikov. To poglavje izčrpno obdeluje zakonodajno, oziroma pravno stran zaštite planin, pašnih servitutov, izboljševanja in pospeševanja planšarstva ter poudarja smernice za bodoči razvoj planinskega prava.

Knjiga obsega 452 strani ter je opremljena s 4 umetnostnimi prilogami, z 200 slikami in 17 načrti. Vse slike so pojasnjene razen s slovenskim tudi s srbskim in francoskim besedilom ter je ob koncu knjige dodan kratek pregled snovi v srbskem in francoskem jeziku. Zaradi tega bo knjiga dobro došla tudi našim južnim krajem, ki nimajo še enakega strokovnega dela. Knjiga je izšla pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani in se dobiva v vseh knjigarnah. Cena 120 Din.

Neobhodno potrebno je to delo za vsa naša kmetijska bralna društva in čitalnice v našem planinskem podeželju, za živinorejake in mlekarke zadruge, za vse šolske in župnijske knjižnice, pa tudi za vse interesirane posamezne kmetovalce. Težko pričakovana in zaredi tega posebno dobro došla bo knjiga razen na Gorenjskem tudi povsod v mariborski oblasti, zlasti v Mežiški dolini, gornjegrajskem in slovenjegrajskem okraju in deloma tudi v Dravski dolini.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na domačih in inozemskih tržiščih precej živahen promet ob zboljšanju cenah. Čvrstemu razpoloženju je deloma kriv zadnji mir in slana, ki je napravila mnogo škode na posevkih v Evropi. Izvažajo se iz naše države le male količine žita, in sicer največ v Avstrijo in Češkoslovaško. Na novosadski borzi so bile 17. t. m. naslednje cene na deželo za 100 kg: pšenica 320 do 322-50 Din, turščica 170 do 190 Din, moka 322-50 Din, turščica 170 do 190 Din, moka 450 do 455 Din, otrobi 167-50 do 175 dinarjev.

ZIVINA. Goveja živina ne beleži omembe vrednih sprememb v cenah. Cena svinjam pa so v zadnjem času malo valovale. Na mariborskem svinjskem sejmu 13. t. m. so se prodajale po 9-50 do 11 Din za kilogram žive teže in po 15 do 17 Din za kilogram mrtve teže. Prasci za rejo so se trgovali: 5 do 6 tednov stari po 50 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari po 150 do 225 Din, 8 do 4 mesece stari po 330 do 350 Din, 5 do 7 mesecev stari po 420 do 450 Din, 8 do 10 mesecev stari po 530 do 560 Din, 1 leto stari pa po 1100 do 1200 Din.

KRMA. Na mariborskem trgu so v soboto cene krmi malo popustile; bile so za 100 kg: seno 60 do 70 Din, slama 25 do 30 Din. V Ljubljani pa so bile za 100 kg naslednje povprečne cene: sladko seno 100 Din, polsladko 75 Din, kisló 50 Din, slama 50 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 17. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800 do 803 Din;
100 nemških mark za 1348-50 do 1351-50 Din;
100 italijanskih lir za 309-27 do 311-27 Din;
1 dolar za 56-72 do 56-92 Din;
100 francoskih frankov za 222-50 do 224-50 dinarja;
100 češkoslovaških kron za 168-40 do 169 Din.
100 švicarskih frankov za 1093 do 1096-50 Din.
Vrednost tujega denarja se je napram prejšnjemu tednu malo zmanjšala, kar pomeni, da se je dinar v inozemstvu okrepil.

Sejmi

20. maja: Tržič (samo za blago).
21. maja: Videm ob Savi (samo za živino).
23. maja: Tržišče, Loka (okraj Laško); St. Lambert, Vrhnika.
24. maja: Nova vas, Maribor (samo za živino).
25. maja: Mengeš, Mala Gora, Svetina, Trojanje-Sv. Gotard, Konjica, Gornja Radgona, Kotlje, Sv. Urban (okraj Ptuj), Kostivnica, Verate-Sv. Filip.
27. maja: Žužemberk.
28. maja: Puconci (Prekmurje), Ptujška gora.

Kratke vesti

— Vprašanje prodaje in uporabe odvisnega mleka v Laškem in okolici. Kmetijski referent g. Wernig nam piše: V nedeljo 22. t. m. od pol devetih dopoldne se bo vršilo v šoli v Laškem posvetovanje in predavanje glede organizacije prodaje in uporabe odvisnega mleka v laški okolici. Prišel bo mlekarški strokovnjak iz Ljubljane. Kmetovalci in gospodinje, ki ne morete mleka primerno prodati v Laškem ali drugod, se vabite, da se zanesljivo udeležite posvetovanja, pri katerem se bo ugotovilo, kako bi bilo mleko najbolje vnovčevati. Razpravljalo se bo o zbiranju, pohranjevanju in eventualnem odpošiljanju svežega mleka, o izdelovanju jogurta (bolgarskega zdravilnega kislega mleka) za kopališča, o izdelovanju finega čajnega masla in o drugem.

— Poizkušane sajenje raznih vrst hmelja v Vojvodini. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je dalo novosadskemu Udruženju hmeljarjev na razpolago 110 sadežev hmelja iz Češkoslovaške, Nemčije in Anglije (22 različnih vrst). Ti sadeži se vsajeni na posestvih predsednika udruženja gosp. Gericha in njegovega namestnika g. Popovića, da sa prouči, katera vrsta hmelja najbolje odgovarja tamošnjemu podnebjju in tamošnji zemlji. Morda bi se taki poskusi uvedli tudi v Sloveniji, kjer se je letos hmeljarstvo silno razširilo, kajti gotovo je, da se savinjski golding, ki se skuša gojiti v raznih krajih Slovenije, ne bo povsod obnesel.

— Znižana cena za razstavne prostore na Ljubljanskem velesejmu. Letošnji VII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani se bo vršil od 2. do 11. julija. Ljubljanski velesejem je postal stalna vsakoletna prireditel. Z milijoni dinarjev za propagando je velesejska uprava privabila stotisoče obiskovalcev na vsakoletno prireditev, kjer se je nazorno dokazovalo, da je obstoj Slovenije omogočen samo z razvito in uspevajočo industrijo, obrtjo in trgovino. Razstava ni samo v največjo moralno in tudi materialno korist poedine tverde, temveč tudi dolžnost vsakega zavednega gospodarja. Uprava velesejma naproša vse one tverde, ki se še niso prijavile, da to nemudoma store. Da se morejo udeležiti velesejma tudi manjša podjetja, je cena za razstavne prostore znižana za 40 odstotkov.

— Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Gorenji vasi se bo vršil v nedeljo 29. t. m. ob 9. uri dopoldne v hranilnični pisarni z običajnim spredom.

BELEŽKE

+ Kaj vse iznajde «Domoljub». Zadnji «Domoljub» se hvali, da je klerikalna zasluga, ker se je znižala cena soli. Vse dobro, kar se je sklenilo za časa klerikalno-radikalne vlade, se je seveda zgodilo po edini zaslugi klerikalcev, kar pa nas je takrat doletelo slabega, je menda zakrivil satan, ki kaj rad zmeša ubogega človeka. Klerikalci namreč o temnih straneh klerikalno-radikalnega režima ne vedo ničesar povedati. Sicer pa se je znižanje cen soli odobrilo šele pod sedanjim davidovičevsko-radikalno vlado. Torej če smo že tako natančni, ima ta vlada glavno zaslugo za to, da si bomo solili jedi z zmanjšanimi stroški. Posebna iznajdba «Domoljuba» pa je njegova domneva, da se bodo sedaj žerjavovci lagali po deželi, da je vse to zasluga dr. Žerjava. Le bodite potolaženi: ne bodo se lagali! Načela naše stranke se nikakor ne opirajo na ceno soli, čeprav se tudi mi demokrati veselimo nižjih cen.

+ Krajevna organizacija SDS SV. Krištof pri Laškem in prezgodnje klerikalno veselje. Glede na samovoljno postopanje bivšega predsednika krajevnih organizacij SDS v Sv. Krištofu pri Laškem, ki je poslal glavnemu odboru Davidovičeve stranke pismo, da se organizacija pridružuje tej stranki, se je vršil v nedeljo izredni občni zbor, ki je ugotovil, da članstvo organizacije ostaja zvesto Samostojni demokrati stranki in obsoja korak g. Kaplje. G. Kaplja je bil soglasno izključen iz krajevnih organizacij SDS in s tem tudi iz stranke. Za novega predsednika je bil izvoljen upokojeni šolski upravitelj g. Gostinčar. Klerikalno veselje, da je odpadla od SDS ena najčvrstjših njenih organizacij, je torej doživelo veliko razočaranje.

+ Dostojnost in «Naš Zvon». Klerikalci izdajajo glasilo za slovensko delavstvo v Nemčiji «Naš Zvon», ki pa ima z milim naslovom in s stihom pod naslovom («Le zveni zvon, iz temnih lin...») presneto malo zveze. Slučajno nam je prišla v roke marčeva številka «Našega Zvona», ki bi po svojem uvodniku bolj zaslužil naslov «Naša Raglja» kakor pa «Naš Zvon». V tem članku se je spravljal listič na voditelja naprednega slovenskega delavstva v Nemčiji g. Bolho. Iz članka navajamo samo nekaj «duhtečih cvetk»: «Svoje ljudi že še potegne in nafaiba (namreč g. Bolha), pa to nas toliko ne briga... Njegovi pristaši mirno požro vse, kar jih nalaže in mu še zmiraj verjamejo, čeprav so bili že neštetokrat opeharjeni... Bil sem z Bolho, dokler ga nisem poznal; ko sem pa spoznal njegove laži in švindlarije, nimam nič več z njim opraviti... Bolha je od Žerjava plačan, in sicer prav dobro plačan. Če torej Žerjav Bolhi plačuje njegove vožnje v Slovenijo in Beograd, bi proti temu nazadnje ne mogli nič reči, a Bolha se vozi v Beograd za denar Jugoslovenske Matice... Jugoslovenska državna ideja in narodno edinstvo, to so samo pretveze, plašč, pod katerim skriva svoje satanske namene...» Potem pravi člankar: «Toliko o Bolhi. Nisem zapisal teh besedi iz sovrastva, ki ga do njega v resnici nimam in ne smem imeti — ampak iz ljubezni do pravice in resnice... Privoščim mu vse dobro..., a njegovim švindlarijam mora biti konec.» Člankar je g. Bolho najprej ozmerjal, potem pa mu je ponudil svojo ljubezen. Zlobne namene, ki so v tem članku podtaknjeni g. Bolhi, naj si člankar kar lepo vtakne za klobuk. Že iz sirovih besed, ki jih najdemo v članku, je razvidno, da pisec s svojim člankom ni hotel kakšnega odkritosrčnega razčiščenja, nego samo onemogočenje g. Bolhe kot političnega nasprotnika. Iz tega članka se zrcali potuhnjeni klerikalizem v vsej svoji goloti. Pisec istega članka se je spravljal nazadnje tudi na vestfalske dopisnike «Domovine» in imenuje enega izmed njih neotesanca iz Gladbecka. Nadalje pravi, da vlada v uredništvu «Domovine» brezmejno sovraštvo do cerkve (grda laži!), češ, da ta strast sovraštva prevpije vse drugo, kajti če bi imeli ti ljudje (v uredništvu) eno trohico oljke, bi kaj takega ne sprejeli v list... Ponovno poudarjamo,

da člankar najprej zmerja in psuje, potem pa uči olike druge. Tipično klerikalno! Članka, napisanega v tako grdem tonu, v «Domovini» še nismo imeli. Člankar označuje tudi besedi «klerikalcev» in «klerikalizem» za sirovost in psovki, sam pa zmerja druge za neotesance, očita jim debele laži, švindlarije, satanske namene itd., kar po njegovem pač ni sirovost. Sicer pa smo baš te dni čitali, da je odličen voditelj SLS stopil iz stranke, ki jo je označil za preveč klerikalno, kar pomeni toliko kakor preveč duhovniško. Nešteti je med pristaši SLS ljudi, ki se pritožujejo zaradi prevelikega klerikalnega samosilstva v SLS. Ne bomo se dalje bavili s tem člankom, ki med našimi rojaki v Nemčiji ne more povzročiti drugega kakor povečanje razprtije, ki so jo klerikalci zanesli tja, nego samo še rečemo piscu: Kdor hoče biti apostol, mora govoriti apostolsko, brez laži in brez zavijanja, in to napram onim, ki so apostolskih besed res potrebni.

+ Lep napredek SDS pri občinskih volitvah v Varaždinu ob nazadovanju vseh drugih strank.

DOMAČE NOVOSTI

* Proslava materinskega dne. V nedeljo se je po vsej Sloveniji praznoval materinski dan na slovesen način, kakor ga zaslužijo slovenske matere, katerim je bil ta dan posvečen. V Ljubljani je dopoldanski cvetlični dan dosegel zadovoljiv uspeh. Vsakdo je rade volje posegel v žep, da prispeva majhen dar. Nabralo se je nad 10.000 dinarjev. V dvorani mestnega magistrata so se vršila predavanja, katerih se je udeležilo lepo število žen. Otvorila je vrsto predavanj dvorna dama gospa Franja Tavčarjeva, ki je v kratkem nagovoru ugotovila, da Slovenija zelo lepo praznuje materinski dan. Popoldne se vršivša prireditve v hotelu Tivoliju je bila nepričakovano lepo obiskana. Vrstile so se pevske točke, deklamacije in telovadni nastopi dece. Naj živijo naše matere!

* Prestolonaslednikovo letovišče pri Dubrovniku. Beograjski listi poročajo, da so bila te dni končana pogajanja z lastniki vile «Solitudo» na otoku Lapadu pri Dubrovniku glede ureditve splotja za letošnje letovanje prestolonaslednika Petra. Vila «Solitudo» je last neke bogate nemške dame. Prestolonaslednik bo prispel na Lapad sredi junija.

* Poslanec dr. Pivko v Sv. Lovrencu na Pohorju. Pišejo nam: Dne 13. t. m. se je vršil občni zbor naše krajevnih organizacij SDS v Sv. Lovrencu na Pohorju in tega zborovanja se je udeležil na našo željo tudi gosp. dr. Pivko, naš narodni poslanec. Z veseljem in zanimanjem smo poslušali njegova poročila o našem političnem življenju, ki so tako vplivala, da so pristopili v organizacijo nekateri možje, ki so bili do sedaj naši nasprotniki. Ob koncu zborovanja smo ugotovili, da so vsi navzoči, in teh je bilo 25, naši člani, česar pred shodom nismo mogli reči. Organizacija je mnogo storila v minulem letu za razširjenje našega časopisja; narasli smo od 6 naročnikov «Domovine» na 42, od 4 naročnikov «Jutra» na 33 in od 7 naročnikov Vodnikov družbe na 27. Novemu odboru je predsednik lesni trgovec in posestnik g. Alfonz Pernat, podpredsednik g. Josip Kasjak, tajnik g. Josip Koder, blagajnik g. Miha Skačej, odborniki pa gg. Fran Brezovnik, Karel Pisnik in Polde Korman. Sklenili smo, da bomo imeli vsako prvo nedeljo v mesecu redne sestanke popoldne in vabimo svoje člane ter prijatelje, da se jih po možnosti vselej udeležijo. Začeti hočemo brezobzirno borbo proti onim narodnim nasprotnikom, ki so začeli postajati predrzni, in tudi proti onim našim rojakom, ki nimajo nobenega narodnega ponosa in značaja.

* Angleški poslanik na lovu na Pohorju. Na graščini Josipdolu v Ribnici na Pohorju se je mudil te dni kot gost veleposestnika ing. Milana Lenarčiča angleški poslanik v Beogradu Kennard na lovu na divje peteline. V istem lovišču je ustrelil tepega ruševca 13. t. m. bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu svoje soproge, ki je tudi navdušena lovka.

V nedeljo 15. t. m. so se vršile v Varaždinu občinske volitve, pri katerih so vse stranke nazadovale, dočim je SDS znatno napredovala. Vloženih je bilo pet list. Hrvatski federalisti, radičevci, frankovci in klerikalci so vložili skupno listo združenih hrvatskih strank; dobili so 1050 glasov (15 mandatov, dočim so imeli doslej 21 mandatov). Druga je bila lista SDS z nosilcem dr. Krizmanom, ki je dobila 691 glasov (10 mandatov). Pri zadnjih občinskih volitvah je dobila SDS le 354 glasov, pri oblastnih volitvah pa 480 glasov, tako da je od zadnjih občinskih volitev napredovala za 346 glasov. Radičevski odpadniki so dobili 136 glasov (2 mandata), socialisti 41 glasov (1 mandat) ter radikali 192 glasov (2 mandata). Po končanih volitvah so se vršile po mestu manifestacije in je navdušena mladina nosila dr. Krizmana na ramah. SDS je po tem izidu najmočnejša stranka v novem občinskem svetu. Rezultat varaždinskih volitev je tudi eden dokazov, da je SDS na pravi poti, po kateri bo polagoma napredovala do najmočnejše stranke v državi.

* Prošnja na ljubljansko železniško direkcijo glede proge Ljubljana—Kočevje. Pišejo nam: Ljudje se splošno pritožujejo, da vozi večerni vlak iz Ljubljane na Kočevje prekasno. Večina ljudi odpravi svoje posle že prej in mora potem čakati po pet ur na vlak. Zaradi tega prosimo direkcijo državnih železnic v Ljubljani, naj skuša doseči, da bi ta vlak odhajal iz Ljubljane prej. Če to ni mogoče, pa naj bi se uvedel kakšen mešani vlak, ki bi prihajal v Ljubljano od 10. dopoldne, a odhajal iz Ljubljane okrog 5. ure popoldne ter prihajal v Kočevje okrog 8. ure zvečer. Morda bi ta vlak niti ne postajal na vseh postajah. Direkcija se naproša, da uvaža to prošnjo, ker bi bilo uresničenje našega nasveta ljudstvu le v korist.

* Zmaga naprednega obrtništva pri volitvah poslovnega odbora ljubljanske podružnice Obrtne banke SHS. Izvoljeni so bili naslednji kandidati: Engelbert Franchetti (1082 glasov), Josip Rebek ml. (1062), Lovro Pičman (1082), Karel Vidmar (1060), Miroslav Urbas (1082), Fran Ravnikar (1196), vsi iz Ljubljane, ter Jakob Zadravec iz Središča (1175 glasov). V manjšini je ostala klerikalna Ogrinova lista. Kandidati te liste so dobili: Ivan Ogrin 153, Anton Rojina 173, Fran Kavčič 153, Filip Tratnik 153 glasov.

* Makso Wudler + Celjsko mestno osnovno šolo je zadel žalosten dogodek. Preminul je vodnik in učitelj, mož izklesane osebnosti, g. Makso Wudler. Pokojnik se je rodil 15. septembra 1889. v Ljubnem ob Savinji. Dopršil je učiteljske v Mariboru, kjer je bil duševni vodja nacionalnih in samoizobraževalnih stremeljenj srednješolcev. Kot učitelj je služboval na Gorici, v Letušu in Laškem, po vojni v Celju. V obilni meri je izkusil vojno gorje, ki ni šlo brez sledov mimo njegovega precej trhlega zdravja in mu izkopalo prezgoden grob. Delavnemu možu blag spomin!

* Huda slana in ledeni možje. Slovenski kmetovalec že nakej let sem nima sreče. Zasledujejo ga neprestane nezgode. Letos se mu je obetalo že dobro leto, toda huda slana v noči od 11. na 12. t. m. mu je uničila fižol, krompir, vinograde in orehe. Razen tega je slana močno škodovala mlademu žitu, turščici in sadju. Le redki so kraji v Sloveniji, ki se jih je slana izognila. Ledeni možje Pankracij, Servacij in Bonifacij so letos neobičajno točno potrdili ljudsko vero, da ob dnevih tih svetnikov nastopa mráz. Vera o teh treh ledenih možeh je že silno stara in učenjaki, ki se bavijo z opazovanjem vremena, trde, da ni brez vsake podlage. Običajno se namreč vreme okrog srede maja rado spremeni in nastopa večji ali manjši mráz.

* Vozne olajšave za Ljubljanski velesejem. Posetnikom Ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 2. do 22. julija t. l., je dovoljen 50odstotni popust na vseh železnicah po Jugoslaviji, Češko-slovaški in Madžarski, 30odstotni v Italiji, 25odstotni v Avstriji in Nemčiji. Skoro gotovo pa bo

tudi Rumunija dovolila 50odstotni popust. Za prevoz razstavnega blaga je dovoljen v Italiji 30odstotni popust, povsod drugod pa 50odstotni popust od normalnih tarif. Voznih olajšav se morejo poslužiti posetniki na podlagi sejske legitimacije, ki se bo prodajala po vseh večjih denarnih zavodih, trgovinskih in tujsko-prometnih ustanovah v državi po 30 Din.

* **Kuharski tečaj za litijsko okolico.** Krajevna organizacija SDS za Hotič je otvorila za vse žentstvo litijske okolice kuharski in gospodinjski tečaj, ki se vrši v prostorih gostilne «Na pošti». Pouk vodi naša priznana strokovnjakinja na tem polju gospodična Jerica Zemljanova iz Ljubljane. Učni večeri so vsak torek, četrtek in soboto.

* **Občinske volitve v Litiji.** Na občinski deski je nabit razglas, ki javlja, da se bodo vršile občinske volitve za našo občino 26 junija t. l. Voliti bo 17 odbornikov in istotoliko namestnikov. Rok za vlaganje kandidatnih list se bo začel 22. t. m.

* **Štiri kandidatne liste za občinske volitve v Novem mestu.** Za občinske volitve 19. junija so bile vložene po vrstnem redu kandidatne liste naslednjih strank: 1.) gospodarske stranke (nosilec dr. Režek), pri kateri so združeni SDS, obrtno društvo in SKS; 2.) klerikalne stranke; 3.) radikalne stranke in 4.) Udermanove skupine.

* **Belo letalo nad Ljubljano.** Te dni kmalu popoldne je brnelo nad Ljubljano ter v jugoiztočni smeri izginilo lepo srebrnobelo letalo. To posebno lepo letalo je bilo tipa Caproni, na katerem se je vozil predsednik Mednarodne zrakoplovne zveze grof de Vaux iz Rima v Beograd.

* **Vlošne knjižice za marljive učence.** Odlični učenci osnovnih šol bodo dobili koncem letošnjega šolskega leta hranilne knjižice Poštne hranilnice. Vsaka knjižica se bo glasila na 100 dinarjev. Po pravilniku ministrstva prosvete se prva vloga 100 dinarjev ne sme izplačati vlagatelju, dokler ne dovrši 21 let starosti. V primeru smrti maloletnika pripade hranilna knjižica staršem; ako teh ni, bratu ali sestri; če pa tudi teh ni, se mora knjižica vrniti.

* **Zaključek šolskega leta s proslavo Vidovega dne** je določen na srednjih šolah za 28 junij, sklep pouka pa bo že 13. junija.

* **Sneg na Pohorju.** Ledeni možje Pankracij, Servacij in Bonifacij so letos točno potrdili svoj sloves. Povzročili so hudo slano, a Pohorje so pobelili s snegom. Klopni Vrh in Velka kepa sta nudila popolno zimsko sliko.

* **Glavni odbor za obdelovanje barja v Ljubljani** ima sedaj svoje uradne prostore na Turjaškem (Marksovem) trgu št. 3 (poslopje Kmetijske družbe, I. nadst., preko hodnika). Uradne ure za stranke so vsako sredo in soboto od 11. do 12. ure popoldne.

* **29 duhovnikov tožilo urednika mariborske «Volksstimme».** Koncem minulega tedna je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na tri mesece zapora in globo 2000 Din urednik socialističnega tednika «Volksstimme» g. Viktor Eržen, katerega je tožilo 29 duhovnikov radi očitka v časopisu, da so ob znanih nemških demonstracijah proti Jugoslaviji v letu 1919. streljali na Nemce tudi duhovniki iz bogoslovja. Zaslisane so bile številne priče, od katerih so posamezne trdile, da so res videle streljali iz oken, dočim so druge izjavljale nasprotno. Mariborski škof je zaradi tega razposlal vsem župnim uradom okrožnico, da morajo svariti vernike pred čitanjem socialističnega lista «Volksstimme». V tej okrožnici navaja škof cerkvene določbe, po katerih spada «Volksstimme» med časopise in knjige, ki jih je prepovedano čitati. Ker je škofovo okrožnico natisnil tudi «Slovenec», vložil izdajateljstvo «Volksstimme» proti škofu tožbo in bo zahtevalo plačilo odškodnine v zmislu tiskovnega zakona. Proti uredniku g. Erženu vložijo klerikalci zopet tiskovno tožbo zaradi nekega članka, ki ga je objavila «Volksstimme» v majniški številki. Boj med socialisti in klerikalci se torej vedno bolj poostrejuje.

* **Dražba vožnje gramozna na okrajne ceste v ptujskem okraju** se bo vršila pri okrajnem zastopu v Ptuj v ponedeljek 23. t. m. ob 9. uri popoldne. Vsak izdražitelj mora položiti pred dražbo 100odstotno kavejlo od izklicne cene. Dražbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem zastopu med

uradnimi urami. Pismene ponudbe morajo biti pravilno kolkovane ter s kavejlo vred položene pri okrajnem zastopu do 21. t. m. do 12. ure.

* **Papirnati drobiž po 1 Din in po 50 par bo s 1. oktobrom razveljavljen.** Finančni minister je izdal naredbo, da se vzame iz prometa papirnati drobiž po 1 Din in po 50 par. Zamenjava se mora zaključiti najkasneje do 30. septembra t. l. S 1. oktobrom t. l. bo izgubil ta drobiž vrednost. Izmenjava se bo vršila pri finančnih upravah in finančnih delegacijah ter pri davčnih uradih.

* **Svečan prevzem zdravilišča Rogaška Slatina po mariborski oblasti.** V nedeljo se je vršil svečan prevzem zdravilišča Rogaška Slatina po mariborski oblasti. Zdravilišče je izročil v imenu državne uprave ravnatelj dr. Šter, za mariborsko oblast pa ga je prevzel v svojo upravo oblastni odbor s predsednikom dr. Leskovarjem na čelu.

* **Mraz v Beli Krajini.** Pišejo nam: Pretečeni četrtek je bilo precej mrzlo. Mraz je uničil na nekaterih njivah ves fižol, tako da ga bo treba nanovo saditi, nekaterim je pa prizanesel. Talčjevrška občina še ni bila toliko prizadeta, pač pa dragatuška; ponekod je vzelo tudi krompir. Stelja (praproč) je pozabila v Sebastijanski lozi, pri Vražjem kamnu pa celo hrastovo listje. Toplomer je kazal rano zjutraj 0°. V soboto zjutraj smo opazili zasneženo Mirno goro. Skoro suknje je bilo treba imeti. Trije «ledeni možje» niso prizanesli. Sedaj zopet kraljujeta solnce in pomlad.

* **Kovnica kovinskega drobiža v Beogradu.** Narodna banka ima izdelan načrt za zgradbo kovnice kovinskega denarja na Topčideru v Beogradu. Naši sedanji kovinski novci so se izdelali v inozemstvu.

* **Primorske žrešnje** se že dobe na mariborskem in ljubljanskem trgu. Sprva so bile v Ljubljani prav drage, in sicer po 40 Din kilogram, sedaj pa je cena popustila na 18 do 24 Din za kilogram. Pa so tudi po nižani ceni še nedostopne siromašnejšim slojem.

* **Lakota v Hercegovini.** Časopisi objavljajo vesti o strašnem pomanjkanju, ki ga trpi po potresu in poplavi prizadeto prebivalstvo v Hercegovini. Ljudje nimajo ne obleke ne živil in tudi ne denarja, da bi si jih nabavili. Zgodili so se že primeri, da so ljudje od lakote umrli. Vlada je za prvo pomoč določila podporo 8 milijonov dinarjev.

* **Pomnite! Schiehtovo milo izda dvakrat več,** če se perilo namoči z žensko Hvala. 133

* **Ljubavna zgodba hčerke negotinskega milijonarja.** Ugleden negotinski trgovec se je pred nekaj leti vrnil kot milijonar iz Amerike in ena njegovih hčerk se je zagledala v mladega Negotinčana, ki pa očetu ni bil po volji; zato ni hotel privoliti v poroko. Te dni sta hčerka in njen izvoljenec izginila iz Negotina, očetu pa po ovinkih sporočila, da sta se zatekla v Bukarešto. Negotinski milijonar je napel vse sile, da ujame pobeško zaljubljenko. Detektivi so jo iskali po Bukarešti, Beogradu in Zagrebu, dekle in njen fant pa sta živela skrita v nekem vinogradu komaj pol ure od Negotina. Ko se jima je zdelo, da je oče dovolj prestrašen in že omehčan, sta poslala k njemu znanca s prošnjo, da privoli v poroko. Po vsem, kar se je zgodilo, se oče ni več upiral, izjavil pa je, da zapeljivcu pač dá svojo hčerko, vendar brez vsake dote. Poroka se je že izvršila, čeprav brez dote, ki pa bo gotovo sledila pozneje, ko se bo očetovo srce popolnoma potolažilo.

* **Ali veste, kje ste solidno postreženi?** A ngleško suknjo najfinejše kvalitete po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradišče 3. 135

* **Potresni sunki v Hercegovini in Bosni.** Minuli teden so se več dni zaporedoma pojavljali potresni sunki v Hercegovini in Bosni. Škode niso povzročili.

* **Samomor stare žene.** Žena strojnega mojstra, 53letna Pavla Mechorova, stanujoča na Vodnikovih cestih v Ljubljani, je bila zelo razburljive narave. Po njeni lastni krivdi ji je gospodar odpovedal stanovanje, kar je vplivalo na njo porazno. V sredo prejšnjega tedna se ji je vrhu tega pripetila še nova nesreča. Nekdo ji je namreč ukradel težko prihranjenih 2000 Din. Pod vtisom teh udarcev se je žene polotil silen obup. Blodila je okrog kakor brezumna. Naslednjega dne zjutraj je odšla z doma in kupila v lekarni okrog 100 g lizola, na-

kar se je zopet vrnila domov. Svojim znanec je spotoma pripovedovala, da je izgubljena in da se ne vidi več. Doma je zila lizol v čašo, primešala nekoliko vode in potem skoro vso vsebino izpila. Takoj po svojem obupnem činu je odhitela na dvorišče, kjer je pričela bruhati kri. Strup je medtem že deloval. Mechorova se je le s težavo spravila zopet nazaj v sobo, kjer se je potem zgrudila v strašnih krčih. V takem stanju jo je našla v hiši stanujoča Nada Burgerjeva. Obvestila je o dogodku takoj sosedo in rešilno postajo, vendar je bila vsaka pomoč prepozna.

* **Truplo neznanega utopljenca** so potegnili te dni pri Sv. Marku niže Ptuja iz Drave. Domneva se, da je bilo to truplo Andreja Lepoše iz Branišlavcev pri Ljutomeru. Utopljenca so pokopali v Ormožu.

* **Slaba izmenjava.** Pri poštni blagajni v Ptuj se je oglasil 11. t. m. boljše oblečen kmečki mož in prosil uradnico, da mu zamenja tisočdinarski bankovec. Držal pa je v roki tri tisočdinarske bankovce. Uradnica mu je v naglici odštela 100 komadov po 100, namesto po 10 Din. Neznanec je pomoto takoj opazil in se tako naglo odstranil, da je pozabil na svoje tri tisočdinarske bankovce in jih pustil na okencu. Službujoča poštna uradnica je torej oškodovana za 7000 Din. O dogodku je bila takoj obveščena policija in upati je, da nepošten človek ne uide roki pravice. Njegov osebni popis je dobro znan.

* **Otrok vlomilec.** V študijski knjižnici v Mariboru je g. Martinu Zunkoviču že dalje časa težko zmanjkoval denar, ne da bi bilo mogoče izslediti tatu. Dogodek je bil tem zagonetnejši, ker je imel g. Zunkovič ključke blagajne. Da zasači tatu, se je v četrtek minulega tedna skril čez uro v sobi detektiv, ki je v resnici zasačil zjutraj nekega fantiča prav v trenutku, ko je zopet vzel iz blagajne 20 dinarjev. Deček, ki je komaj 11 let star, je takoj priznal, da je on tisti, ki je jemal denar iz blagajne, ki ga je potem skupno z dvema tovarišema zapravil.

* **Ubegel jeznik.** Iz kaznilnice v Stari Gradiški je pred dnevi pobegnil 28letni France Črepinko iz Ritoznaja, pristojen v Gabernik. Imenovani je nevaren tat. Bil je predlanskim pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na tri leta težke ječe. Za njegovo izsleditev je razpisana nagrada 40 dinarjev.

* **Strašen roparski umor pri Mariboru.** Te dni je bil v Jareninskem dolu izvršen grozen roparski umor. Neznani maskiran ropar je ponoči vdrl v gostilno Ferdinanda Nedelka, s sekiro razklal glavo gospodarju, ranil gospodinjo in odnesel okrog 2000 Din gotovine. Ranjenega Nedelka in njegovo ženo so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer je Nedelko podlegel ranam. Zločinec je pobegnil brez sledu.

* **Čarugov pajdaš pod ključem.** Čaruga je že zadostil pravici. Prav tako so vsi njegovi hajduki pod ključem, le tako zvani Prpič «Mali» se je še skrivaj očem postave in nadalje izvrševal svoja zločinstva po Slavoniji. Sedaj pa je tudi Prpič «Mali» pod ključem. Zaradi nekega roparskega napada v obsehnem gozdu Brezovica pri Sisku so orožniki preiskali te dni ves gozd. Nenadoma so naleteli na sumljivega možkega in naperili naj svoje puške. Brez odpora se je neznanec dal zvezati in odvesti v Sisek. Pri zasliševanju je povedal napačno ime. Zapletel pa se je v protislovja in bil končno razkrinkan kot Čarugov pajdaš Prpič «Mali». Najbrže bo zloglasni ropar delil s Čarugo enako usodo in končal v zanki.

* **Aretacija veletrgovca brez trgovine.** V Tuzli so aretirali sleparja Draga Begenišića, ki se je izdajal za veletrgovca in osleparil tudi več slovenskih tvežk. Čudno je, da možak že prej ni prišel v roke pravice, kajti v Tuzli je bilo že dolgo časa splošno znano Begenišićevo sleparsko početje.

* **Dve tatvini v Kranju.** Gostilničarju Grašiču iz Trstenika je odpeljal drzen kolesarski tat izpred gostilne Fink v kokrškem predmestju možko kolo. Orožnikom se je posrečilo sedaj izslediti tatu v osebi nekega delavca, ki je tatvino priznal. — Ob priliki nedeljskega tržnega dne je bil nekemu kmetu s Štefanove gore pri Cerkljah z dvorišča hotela pri «Stari pošti» ukraden večji govilni jermen. Kmet je tatvino takoj opazil in jo

naznanil orožnikom, ki so se na kolesih odpeljali v okolico ter so pri Velesovem dohiteli voz, na katerem sta se vozili dve kmečki ženski. Na vozu so našli ukradeni gonilni jermen, ga jima zaplenili, a obe ovadili zaradi tatvine sodišču.

* Da se bosta poboljšala... Za dobo treh let je bil poslan v prisilno delavnico v Stari Gradiški 82letni Albin Češnovar, brezposelni in delomrzni pomočnik, doma v Kotredežu. V prisilno delavnico v Begunjah je bila ponovno oddana 29letna Terezija Reiserinova iz Rogoševcev v Prekmurju. Bila je iz prisilne delavnice pogojno izpuščena, a se na prostosti ni obnesla.

Proslava desetletnice majske deklaracije

S pogumom, ki mu skoro ni primere v naši zgodovini, je slovenski narod pred desetimi leti, v dobi najhujšega vojnega nasilja, brezpravnosti in preganjanja pred vsem svetom samozavestno izjavil svojo odločno voljo in zahtevo po svobodi domovine in združitvi vseh bratov po jeziku in krvi v eno skupno državo. S to svojo zahtevo, izraženo v majski deklaraciji, podpisano od preko dvestotisoč pripadnikov našega rodu in predloženo po naših narodnih zastopnikih 30. maja 1927. v dunajskem državnem zboru, je vzbudil naš narod pozornost in občudovanje vsega zunanjega sveta.

Spomin tega zgodovinskega in pomembnega dogodka, ki je bistveno vplival na naše narodno osvobodjenje in v katerem se zrcalijo naša krepka volja, samozavest in nacionalna zrelost, je dolžan naš narod proslaviti kar najsveteje. Na čelo te proslave se je postavila Jugoslovenska Matica, ki poziva vse sloje našega naroda, vsa društva, korporacije in organizacije, vse zavode in ustanove in vsakega posameznika brez razlike stanu, spola in strankarske pripadnosti, da sodelujejo pri proslavi, da se kakor pred desetimi leti združijo v ljubezni do rodne grude in v ljubezni do bratov, ki so takrat tudi podpisali majsko deklaracijo, katerim pa še ni dano, da bi uživali njene sadove v skupni domovini.

Za proslavo sta določena 28. in 29. maj. V vseh mestih, trgih in vaseh širom Slovenije naj se v soboto 28. maja vršijo spominske proslave, združene s predavanji o namenu in pomenu majske deklaracije. V nedeljo 29. maja pa naj se vršijo slavnostni obhodi, pri katerih naj sodeluje zlasti šolska mladina, ki praznuje ta dan tudi svoj «mladinski dan». V krajih, kjer delujejo podružnice Jugoslovenske Matice, organizirajo one te proslave skupno z vsemi krajevnimi društvi in faktorji; drugod pa naj se vsa društva sporazumejo za skupno prireditev.

Program proslave naj sestavi vsak kraj po lastni preudarnosti. Jugoslovenska Matica pa bo izdala še pravočasno poljudno pisano brošuro o majski deklaraciji, ki jo pošlje vsem prirediteljem proslave, da bodo iz nje črpali snov za poljudno predavanje.

Dalje je izdala Jugoslovenska Matica umetniško izdelano deklaracijsko diplomu, ki naj na dan proslave visi že v vseh slovenskih domovih in v vseh javnih in društvenih prostorih. Diploma stane 10 Din, s poštnino, ki se računa samo pri posameznih pošiljkah, pa 15 Din in je naprodaj v vseh ljubljanskih knjigarnah in papirnicah, pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II. Jugoslovenska Matica prosi vsa društvena vodstva, zlasti naših ženskih organizacij in naše žene in dekleta sploh, ki so pred desetimi leti s tako vnemo nabirale podpise za majsko deklaracijo, da z isto ljubeznijo in isto vnemo širijo tudi te spominske diplome in jih pridobivajo naročila. Na delo!

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Med stanovi mora vladati sloga

(Dopis iz dežele.)

Zdaj pred občinskimi volitvami bi klerikalci kaj radi napredne obrtnike in trgovce prestrašili in prisilili k vdaji. Po stari navadi so pričeli hujskati podeželsko prebivalstvo po časopisju, od osebe do osebe ter na sestankih, naj ne hodi k njim kupovat. Dosti ta obrabljena stara agitacijska sredstva ne bodo zalegla. Iz enakih namenov so bili nekdanj ustanovljeni konsumi. Hoteli so z njimi ugonobiti trgovce in obrtnike na deželi, ki niso več pritrjevali klerikalni pogubljivi politiki. Glavni namen je bil ta in ne morebitna pomoč res potrebnim.

No, in če tedaj niste uničili, teh stanov, še toliko manj jih boste danes, ko je kmetstvo ljudstvo že razsodnejše in spoznava, da s takim početjem zasledujete samo moč in oblastvo nad vsemi stanovi, ki jih hočete še dalje imeti v svoji sužnosti.

Dandanes hujskati stan proti stanu, je kaj nevarno orožje, ki se prav lahko obrne proti onemu, ki se ga poslužuje. Skoro vse podeželske občine so silno obremenjene z dokladi za razne občinske potrebščine, in največ teh bremen nosijo obrtniki in trgovci. Ako uničite obrtnike, trgovce in druga večja podjetja v posameznih občinah, ki tako rekoč vzdržujejo vse občinske potrebe, kje boste potem iskali dohodke? S čim boste krili tudi cerkvene potrebščine?

Tudi v cerkvi in spovednici se je že prigovarjalo ljudem, kam naj hodijo kupovat. Res je že skrajni čas, da se napravi konec zlorabi cerkve in je zato popolnoma na mestu kancelparagraf.

Ne hujskajte stanov proti stanovi, ker so vsi stanovi potrebni. Saj vam pamet veleva, da v današnji moderni dobi morajo biti zelo različni poklici, sicer bi zastal ves današnji življenjski aparat.

Kriza v bolniškem zavarovanju

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nam je poslal naslednji članek:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je vedno vpošteval splošno gospodarsko krizo in težkoče posameznih podjetij, zato je dovoljeval najdalekosežnejše olajšave pri odplačevanju zaostankov in plačevanju tekočih predpisov. Pri nepravčasnem plačilu prispevkov se ni posluževal kazenskih določil zakona. To razumevanje urada pa, žal, ni našlo potrebnega vpoštevanja in razumevanja na strani delodajalcev za naloge in dolžnosti urada. Plačilne olajšave so podjetja ali delodajalce zavedle k temu, da ne plačujejo redno niti obrokov niti rednih prispevkov in s tem puščajo urad brez potrebnih dohodkov. Zaostanki se množe, redna vplačila znatno padajo, podjetja odplačila na obroke dosledno zavlačujejo. Ne vplačujejo niti onega dela prispevkov, katerega so odtegnili od plač zavarovancev. Vse to ima za posledico, da je bolniško zavarovanje prišlo v težke prilike. Pod takimi razmerami ne more delovati nobena gospodarska institucija. Neprestano, dolgotrajno izterjevanje prinosov stalno zvišuje upravne stroške, ki zopet padejo v breme delavcev in delodajalcev. Vsako olajšanje bremen je izključeno, nasprotno je podana potreba, bremena zvišati. Ta situacija povzroča, da zavarovalna institucija ne more poravnovati svojih neodločljivih tekočih obveznosti napram članom, niti napram drugim upnikom. Naravno in razumljivo je, da naše zavarovanje pod takimi prilikami mora hirati v škodo delavcev in delodajalcev.

Redni dohodki bolniškega zavarovanja so se skrčili na minimum, ki daleč ne zadošča za tekoče in nujne obveznosti. Ne zadošča bi niti za najskromnejše zakonite dajatve, tudi ako bi bil sedanji zakon v pogledu dajatev znatno poslabšan. Ta pojav opozarja k poostitvi vseh kazenskih predpisov in k znatnemu zvišanju vseh kazni ter k strogemu izvajanju že obstoječih predpisov. To zahtevajo naše socialne in gospodarske

dolžnosti. Zavarovanje ni fiskalizem, ono je pomoč v potrebi, katera pomoč je neodložljiva.

Iz teh razlogov daje urad v vednost, da je v interesu bolnih zavarovanih članov in v interesu rednih plačnikov nujno prisiljen, da z vso strogostjo vztraja na vseh sredstvih, ki mu jih daje sedanji zakon v svrhu izterjanja dolžnih prispevkov na razpolago, in da ne more dovoljevati nobenih olajšav več, ker je to imelo za posledico le še večje kupičenje zaostankov in je povzročilo padanje vestnosti in odgovornosti napram bolnim delavcem in nameščencem. Dohodki bolniškega zavarovanja so proračunjeni tako, da krijejo sproti redne v zakonu utemeljene izdatke, ki nujno nastajajo vsak dan. Vsi dohodki se sproti konsumirajo. Bolniško zavarovanje ne razpolaga z nikakimi rezervami in more biti zato vsak zastoj v dohodkih uničujoč ter imeti nedogledne posledice za zdravljenja in pomoči potrebne zavarovance.

Ako bodo delodajalci radi nerednega vplačevanja prispevkov trpeli materialno škodo in imeli stroške, bo to le posledica zanemarjanja dolžnosti zakona o zavarovanju delavcev.

S tem urad nujno opozarja vse delodajalce, da se z vso resnostjo zavedajo dolžnosti napram svojim obolelim in pomoči potrebnim uslužbencem in plačilo zavarovalnih prispevkov smatrajo izmed vseh javnih dajatev za najnujnejše in neodložljivo.

V naročje prirode

Bolezni nas običajno ne napadejo trenutno kakor strela iz neba, razvijejo se polagoma iz vsakdanjih malih pregreškov proti zdravju in ko je teh le dovolj, izbruhnejo bolezni naenkrat na dan.

(Hilopkrat.)

Te besede veljajo v veliki meri za one, ki matere narave ne marajo, če jih še tako vabi in jim ponuja tisočere darove svojega neizčrpnega bogastva.

Borba za vsakdanji kruh jih zaklepa v delavnice, tovarne, pisarne, prosti čas pa preživljajo ponajveč v zaduhlem stanovanju, gostilniškem in kavarniškem dimu. In koliko je takih! Najlepše solnce jih ne zvabi od litra, kart ali «zanimivih» knjig. Koliko telesne in duševne sile gre na ta način v prazen nič!

Nerazumevanje pomena in vrednosti človekovega gibanja in življenja v naravi je tudi vzrok, da je toliko mladoletnega cvetja že tako zgodaj zamorenega in da pogrešamo resnično vesele mladine.

Koliko zdravja je zapravljenega ob nedeljskih družinskih in družabnih «izletih», ki se vrše največkrat v obliki enournega pohoda po prašni cesti do te ali one postojanke «priznane kapljice». Odveč bi bilo pisati še o prizorih, ki jih vprizarjajo tako «okrepčane» osebe na poti proti domu ali na povratku v železniškem vozu. Vrnimo se nazaj k materi naravi, ki je največji vir zdravja. Zdravje pa je temelj zadovoljnosti, je napredek naroda.

Izrabimo svoj prosti čas v naravi! Pojdimo na žitno polje, v senčnate gaje! Ob bregovih voda, belem prođu ali na sivem skalovju, povsod nam ponuja priroda zaklade zdravja in pravega čistega veselja, ki razprši slabo duševno razpoloženje, okrepi samozavest in pogum ter dviga življensko silo. Lepota prirode se zlasti v Sloveniji razodeva v toliko različnih oblikah in pojavih, da ima vsak do bogato izbiro.

Priroda vpliva na človeka blažljivo in pomirjujoče, tako da vsaj za nekaj ur pozabimo na skrbi in strasti, notranje viharje in slaba nagnenja, ki toliko motijo mirno življenje in so večkrat težka ovira dobrega zdravja.

V zmislu povedanega sta se odločila Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani in Društvo za narodovo zdravje v Lankovici ob priliki letošnjega praznovanja zdravstvenega dne prirediti na praznik, 26. t. m. Izdruženje v Lankovici, in sicer na Limbarski gori po naslednjem redu: Ob 10.30

popoldne cerkveno opravilo na gori. Ob 11. uri govori: župan Franc Cepuder o snagi na kmetih; dr. Živko Lapajne o pomenu ultravijoličnih žarkov za zdravje in bolezen; dr. Ivo Pirc o higijenskem preroču ljudstva. Odmor, zakuska in prosta zabava. Ob 14. uri povratek z gore čez Kurnik v Lukovico. Ogled prvega Zdravstvenega doma v Sloveniji (gostom so v domu na razpolago brezplačne kopeli). Od 16. do 19. ure kinematografska predstava zdravstvene vsebine pri Vidcu.

Prijave sprejemata Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani, Resljeva cesta 10 (šolska poliklinika), in Društvo za narodovo zdravje v Lukovici. Udeleženci iz Ljubljane odhajajo z vlakom ob 5. uri 30 minut v Domžale, kjer čakajo vozovi za prevoz v Krašnje.

Kdorkoli utegne, naj pohiti 26. t. m. na Limbarsko goro, bliže k božjemu solncu, odkoder bomo gledali na prostrani svet pred seboj srečni in zadovoljni brez spon sebičnosti, zavisti in ozkosrčnosti.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

LEPA NAPREDNA ZMAGA.

Oselica nad Škofjo Loko, sredi maja.

V nedeljo 15. t. m. so se pri nas vršile volitve občinskega odbora, za katere sta bili vloženi dve kandidatni listi: prva je bila gospodarska kompromisna lista (SDS, SKS in nekaj uvidenih pristašev SLS, ki v prvi vrsti vpoštevajo gospodarske interese) in ta je dobila 225 glasov; druga je bila lista SLS, ki je dobila 189 glasov. Izvoljenih je bilo na prvi listi 14, na drugi pa 11 odbornikov.

Agitacija od strani SLS je bila velika. Obljubovali so batine in suvali s pestmi, ako je kdo kaj ugovarjal. Sklicali so dva shoda, na katerih sta poslanca gg. Brodar in Uršič razsipala cele koše obljub, toda volilci so si mislili: kako neki imata gospoda sedaj pred volitvami tako skrb za naš kot, a za časa poplave nista prišla k nam niti pogledat in ni se jima zdelo vredno, da bi bila potem na merodajnih mestih izposlovala kako podporo! V letu 1925., ko je bil dr. Žerjav za časa poplave že skoro v opoziciji, je vendar še izposloval 500.000 Din državne podpore. Sedaj ste pa imeli tri ministre v vladi, ki je dala ogromne vsote v Vojvodino, dočim Slovenija ni dobila nič.

Koliko je bil »Domoljub« pisal, kake dobrote bomo uživali, ko je bila SLS v vladi. Sedaj pa, ko moramo kljub toliko hvaljenim davčnim olajšavam plačevati višje davke kakor lansko leto, se vsem odpirajo oči ter obljubami prav nič več ne verjamemo.

Oddali smo glasove listi, na kateri smo videli imena mož, na katere se lahko zanesemo, da bodo svoje dolžnosti, ki so jih sprejeli z izvolitvijo, tudi izpolnjevali. S tem smo tudi pokazali, da ne odobravamo takih metod, ki so se jih nekateri agitatorji SLS posluževali pri agitaciji.

NADLOGE NAŠIH KLERIKALCEV.

Kancelparagraf. — Občinske volitve. — Za ustanovitev krajevne organizacije SDS.

Kladje-Blanca, sredi maja.

Silno je zabučalo pri nas zaradi tako imenovanega kancelparagrafa. Vse, staro in mlado iz klerikalnega tabora je zagnalo obupen krik — seveda zaradi tega, ker tako hoče duhovščina, ki ta paragraf napačno tolmači. Neki klerikalni možak je rekel med drugim tudi tole: »Jejhata no, to pa ni prav, da zdaj ne bodo smeli gospod nobene ziniti! Veste, da bodo lahko zdaj demokracije čez nas govorili, kar bodo hoteli. Boste že videli, Bog bo svoje naredil.«

Ali ni tak človek zaostal s pametjo deset let za Venero. Nepobitno dejstvo je, da omenjeni kancelparagraf ne more veriti in cerkvi škodovati, temveč nasprotno: on zagovarja cerkev pred raznimi duhovniškimi politikarji. So ljudje, ki seveda tega ne razumejo. Čas je dobro zdravilo za vse in tudi za pamet. Pri tem pameten človek

ne more reči drugega kakor: »Bog daj neumnim pamet!« Še to bi svetoval vsakomur, ki bi trdil, da je kancelparagraf veri sovražen, naj si prečita 19. številko »Domovine«, stran 3., in sicer zadnji odstavek, da bo videl, kam spada duhovnik in kakšen pomen ima njegov poklic.

Veliko zanimanje je pri nas za bližajoče se občinske volitve, ki se bodo vršile v kratkem času. Upati je, da bo zmaga napredna ideja, kajti poleg duševnih slabičev je pri nas vendar že mnogo takšnih ljudi, ki hvala Bogu, mislijo z lastno glavo. Tako je prav!

Poleg kancelparagrafa imajo naši klerikalci še vse polno drugih skrbi in žalosti, katerih pa ne nameravam obravnavati, ker so predolgočasne. Povem le to, naj malo pomislijo na pregovor »Kakor se posojuje, tako se vračuje.«

Prav umestno bi bilo, da bi se pri nas priredil zopet kak shod SDS. Že precej dolgo je od tega, kar nam je govoril g. dr. Korošec in so ljudje na njegovem shodu spali v senci dreves. Zanimanje za politično življenje pri nas narašča. Govorilo se je že tudi nekaj, naj bi se ustanovila na Blanci organizacija SDS. V to svrhu pa bi bilo baš potrebnih nekaj shodov SDS. Čas je primeren, ker pristaši SLS pričenjajo spoznavati škodljivo politiko SLS in pristopajo k samostojnim demokratom.

PISMO PRAPRESKEGA TONETA.

Ježica, 15. maja.

U tm let ja pa res vedn ke nouga, ne sam drgod po svet, ampak tud prnas u Jugoslavji. Mesca februarja so pršli klerikave u vlado. Uh, koko so se šupirli in grmel, kva bojo use nardil. No, pa so tud res neki nardil. Pa ne, deb ih mogu kdo hvalt, ampak glih narobe je: marsikater vbog reduciranc ih bo zaničevov cev sou ubog življeje. Komi ja dvobr to mnuv, ja začev italjansk Mussolini rugoviti in b biv rad začev na vsako vižo vajsjo z Jugoslavjo. Ku se je ta reč mav polegva, alo že imamo spet neki nouga: sprejet ja biv kancelparagraf. Uh, kolk janga popirja boja zdej pučkal u ush klerikavnih cajtengah zaval tga paragrafa. Use te cajtenge pišejo u tmo paragraf in ga devaja bi groznega kt zmaja od svetga Jurja al svete Marjete.

Udloču sm se popisat, al ja ta kancelparagraf zares taka grozna reč in al res škodje naš ver in kva ja prvedva tiste gospode do tega, de so dal ta paragraf vn.

Jaz, če le morm, grem usako nedelo k svet maš in tud k pridg. Pa sm biv jenkrat u jan cerkel bliz Ukovce pr pridg. Ja, to vam rečem, ke taega pa ne, kar ja tiš duhovn gspud pridgu. Reku ja: »Usi tiš, k berete »Domovino« in drug tak smrdliv popir, niste nč uredn. Svabš ste kt eigan. Škoda ja, k na lberavce svet sonce. Ti lde so svabš ud ush ravbarjev. Tak lump čuveka sej hifr ubije al lberavc ga pučas ubija cev življeje. Dekleta, to vam povem, taega fanta, kja lberave, na smeš uzet, čeprou b biv lep, kt na vem kva, in tko dvabrga srca, deb se kar tupiv. Lberave ja, pa ja dvast!»

Kuga more jan pametn čvovk rečt o takmo pridgarju? Hvalt ga mende ne more, pa tud za sojo dušo ne more nč prdobit pr nem, saj taka pridga ni dušn pouk, ampak prou gard zmrajne.

Zvedu sm putem, de so ti przadet faran tožil sojga fajmeštra, kja mogu prce dnarjev šitet iz varžeta.

Kva more zdej jan pravičn čvovk rečt? Al ni u takmo primer prou dobr kancelparagraf? Ta paragraf bo nazaj držou prveč gureče duhovne pulitkarje in to bo dvabr, de bo spet pršva zastupnost med prprost folk na dežel.

ŽENSKI VESTNIK

PRAVILNA VZGOJA OTROK.

Naj je žena še tako izvrstna gospodinja, naj je varčna in pridna, snažna in redna, če zanemarija svoje dolžnosti kot vzgojiteljica otrok, je njeno delo prazno. Četudi domače gospodarstvo cvete, je sreča take družine zidana na pesku, ako ne

obogati tudi sre svojih otrok. Kar so zbrale delavne roke očeta in matere, to raznesejo malopridni otroci.

Za vzgojo ni mati odgovorna samo svojim otrokom, temveč tudi vsej človeški družbi. Otrok postane z rojstnim dnem član države in naroda ter sprejme tudi tozadavne dolžnosti, ki jih bo moral pozneje izvrševati. Dobro vzgojeni otroci vzgajajo pozneje dobro tudi svoje otroke, slaba vzgoja pa se pozna do nešteti kolen.

Opravilo matere kot vzgojiteljice je združeno s tolikim trudom in zatajevanjem ter s takimi žrtvami, da bi bilo skoro neizvršljivo, če bi ne bila narava obdarila materinega srca s plemenito ljubeznijo do otrok, ki vse prenaša, odpušča in pozablja. Kdor bi hotel iztrgati iz duše dobre matere ljubezen do otrok, bi ji moral obenem iztrgati tudi srce iz prsi. Toda kakor je razumna materina ljubezen solnce otrokovega življenja, tako je slepa ljubezen smrt vzgoje. Zaradi materine malomarnosti ali pa prevelike strogosti postanejo otroci nezaupljivi, vsem dobrim vplivom nepristopni in osorni. Prevelika slepa ljubezen in nespametna popustljivost jih pomelkuzita, jim škodujeta na zdravju, jih učita ostrežati vsem strastem, jih ne navadita premagovanja ter jih tako kaj slabo pripravita za življenski boj.

Ker je vzgoja otrok tako važna in ker so zamujeni trenutki nenadomestljivi, se ne ukvarja mati z njo nikoli prekmalu ali preveč. Nešteto krat se pregreše matere proti načelu dobre vzgoje, ker se v prvih letih ne brigajo za duševni razvoj otrokov, češ, saj ne razume. Tako se otrok navadi jeze, svojeglavnosti, nedostojnih besed, morda še hujšega, potem pa se mati čudi, da ga ne more več odvaditi teh napak. To je usodepolna zmeta! Mati, ki ji je dobra vzgoja resno mar, bo od prvega dne opazovala svojega otroka in spoznavala njegovo dušo. Otrok podeduje od svojih staršev ne le njihove dobre in slabe telesne lastnosti, temveč tudi duševna nagnenja. Zato naj bo mati v prvi vrsti taka, kakršnega hoče imeti otroka. Pozabiti tudi ne smemo na veliko moč materinega vzgleda, ki je otroku najboljši nauk. Zato si bodo morali starši malopridnih otrok mnogokrat tudi sami očitati napake, ki jih karajo pri otrocih. Dobro vzgojen otrok je najprej sprječeval vsake hiše in je tudi najboljša plačila za ves trud, ki ga imajo starši. Dobro vzgojen otrok bo staršem, ko doraste, v obilni meri povrnil vse brige in skrbi, ki so jih imeli starši z njim v njegovih najmlajših letih.

Potres v Srbiji

Porušeni številni dimniki in hiše. — Mrtvih 6 oseb in mnogo ranjenih. — Potresno valovanje se bo še ponavljalo. — Kralj v potresnem ozemlju.

V zgodnjih jutranjih urah minule nedelje so povzročili neobičajno močni in dolgotrajni potresni sunki v Beogradu in okolici strašno paniko med prebivalstvom. Prvi sunek je bil zabeležen ob 3:47 in je trajal 7 sekund, drugi sunek je sledil ob 4:17 in je bil malo slabši. Med potresom se je čulo močno podzemsko bobnenje. Sunki so se ponavljali nato prav ves dan; bili so sicer krajši kakor prva dva, vendar nekateri še vedno močni. Središče potresa je bilo pri Rudniku. Beograjski potresni zavod je zabeležil do večera okrog 50 sunkov, od katerih je bilo 10 prav močnih.

Beograjsko prebivalstvo je že po prvem sunku pridrvelo iz hiš na ulice in begalo brez cilja okoli. Šele, ko so močnejši sunki prenehali, so se ljudje zopet vrnili v domove.

Potres, ki je povzročil precej škode v raznih krajih Sumadije, je imel široko območje. Čutili so ga tudi na Hrvaškem, dalje v Bosni in v Južni Srbiji. Sofijska potresna postaja je beležila katastrofalen potres v daljavi 300 km. Skupno je potres v Beogradu porušil par sto dimnikov in poškodoval precej hiš, med njimi tudi vladne palače. V Sumadiji pa ni bila samo materijalna škoda precej občutna, marveč je bilo tudi nekaj človeških

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“
Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

Žrtev, in sicer v rudniškem okraju, kjer je bilo ubitih 6 oseb. V bolnici in v vojašnici v Gornjem Milanovcu so dobili nekateri bolniki in vojaki težje telesne poškodbe. Katastrofa je bila velika, zlasti v Dolnji Vrbavi, kjer je bilo porušeni več hiš. Kmetu Demitriču je ubilo tri otroke. Na Belem polju, kjer je bilo več hiš porušeni do tal, je kmetu Miliču ubilo ženo in dva otroke. Strašno noč je preživel Rudnik, kjer so bili sunki posebno močni in so poškodovali domala vsa poslopja s cerkvijo vred. Nadalje so močne sunke čutili tudi v Kruševcu in Kragujevcu.

V pokrajinah tostran Save poročajo o močnem potresu v Velikem Bečkereku, kjer so sunki trajali 23 sekund ter povzročili veliko paniko med prebivalstvom, sicer pa so ostali brez težjih posledic. Nadalje so čutili močne sunke v Novem Sadu in v Vinkovcih, kjer so že tekom marca imeli tri potrese. Šibkejši je bil potres v Bosni; v Sarajevu so v nedeljo ob 4. zjutraj jedva občutili valovanje zemlje.

Beograjski potresni zavod zatrjuje, da je glavna nevarnost minila in da je vsaka bojazen pred kako novo večjo katastrofo neopravičena, četudi se bodo ponavljali sunki še tekom deset mesecev. Ti sunki pa bodo tako neznačilni, da jih ljudje sploh ne bodo občutili.

Po potresu prizadete kraje je obiskal tudi kralj, ki je osebno delil pomoč oškodovancem. Vlada je ukrenila vse potrebno, da se pomaga strašno prizadetemu prebivalstvu.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

PRVO POPOTOVANJE OKOLI SVETA.

Ko smo se v zadnjih številkah «Domovine» bavili s prometom in prometnimi sredstvi, bo gotovo čitatelje zanimalo, če na kratko orisemo prvo potovanje okoli sveta. Danes seveda taka potovanja niso nič posebnega, ker imamo vse drugačna sredstva in potujemo po znanih deželah in morjih. Zato pa vzbujajo tem večje občudovanje mož, ki si je upal z jadnicami nastopiti pot okoli zemlje po širnem in nepoznanem morju.

Španski mornarji so večkrat poskusili priti okoli pravkar odkrite Amerike do indijskih otokov, a ti poskusi se niso posrečili. Šele največjemu mornarju tedanjega časa, Portugalcu Ferdinandu Magalhaesu, se je posrečilo izvršiti večji del te naloge; on je namreč prejadral okoli Amerike ter našel pot čez Tihi ocean v Azijo.

Kdo je bil ta pogumni mož? Magalhaes je bil iz plemenite portugalske rodbine ter se je bil že bojeval v Indiji in Afriki. Izdelal je načrt, da bi našel pot okoli Južne Amerike do južnoazijskih otokov Molukov. Ker pa na Portugalskem ni našel za to potrebne podpore, se je obrnil na Španijo, kjer mu je dal španski dvor 20.000 zlatov, da opremi za to pot pet ladij.

Dne 20. septembra leta 1519. je odplul iz San Lucara na Španskem ter je došel januarja leta 1520. do veletoke Laplata v Južni Ameriki. Tu

se je začela popolnoma neznana dežela. Premagati je bilo treba velike težave, ki so ovirale nadaljnjo pot in Magalhaes je bil prisiljen, ostati čez zimo na južni obali Patagonije (to je dežela na jugu Južne Amerike). Mornarji so postajali nestrpni ter so se uprli admiralu, ki pa je ujel voditelje upora ter jih strogo kaznoval. Čakati so morali tu pet mesecev. Med tem časom so Španci večkrat naleteli na ondodne domačine, ki so jih zaradi njihovih velikih nog imenovali v svojem jeziku Patagonce (velikonožce). Dne 24. avgusta 1520. je odplul Magalhaes dalje. Dne 21. oktobra je došel do vhoda v morsko ožino, ki gre skozi skrajni južni konec Amerike v dolžini 600 km in se imenuje po Magalhaesu Magalhaesova ožina. Ker so imele ladije le še za tri mesece živeža in je postajalo moštvo nestrpno in uporno, je admiral pod smrtno kaznijo prepovedal govoriti o povratku. Pogumno je zajadral v skalnati preliv. Na južni strani so mornarji večkrat zapazili ogenj, zaradi tega so imenovali ta otok Ognjeno deželo, ime, ki je ostalo do danes.

Ena izmed ladij, San Antonio, je ubežala, da bi se vrnila v Španijo. Ladija «Sanjago» pa se je bila že prej ponesrečila, tako da je štela posadka le tri ladije. Previdno je plul Magalhaes skozi ozko skalnato sotesko, in sicer zaradi nevarnih čeri le podnevi. Čolni, ki so preiskavali pot, so šli naprej. Slednjič je dospela novica, da so prijadrali do izhoda. Na to novico je dal Magalhaes od veselja streljati iz vseh topov. Dne 28. novembra so bili zopet na odprtem morju. Ta prva vožnja skozi nevarno ožino je trajala tri tedne. Bilo je to mornarsko mojstrsko delo prvega reda. Šestdeset let za Magalhaesom ni prišel nihče več skozi ožino, ki je še danes s parniki in z izvrstnimi zemljevidi zelo težavna pot.

Ladije so se zdaj obrnile najprej proti severu, potem pa proti severozahodu. Imele so neprestano ugoden veter. Zato je Magalhaes imenoval to morje «Tihi ocean». Štirideset dni niso videli drugega kakor nebo in morje. A kmalu se jim je pridružila nova sopotnica, lakota. «Vozili smo se,» pripoveduje neki udeleženec, po imenu Pigafetta, «tri mesece in dvajset dni in nismo užili nobene sveže hrane. Prepečenec je bil razpadel v prah ter je smrdel po odpadkih podgan; pitna voda je bila motna in je smrdela. Jedli smo tudi goveje usnje, ki se je dneve in dneve mehčalo v mornici, da smo ga mogli potem v žarečem pepelu peči ter ga napraviti užitnega. Podgane so nam bile priboljšek. Zaradi enolične in nezdrave hrane se nas je lotil skorbut, od katerega je umrlo 19 oseb.

Dne 13. februarja 1521. so prekoračili ekvator (črta, ki deli našo zemljo v dve enaki polovici, severno in južno), marca pa so prišli do neke skupine otokov, ki jih imenujemo od tedaj zaradi tatinskega značaja tamkajšnjih prebivalcev «Tatinske otoke». Na otočju San Lazaro (danes imenujemo te otoke Filipine) se je Magalhaes zapletel v boj z domačini, v katerem je bil ubit. Bil je takrat v 41. letu. Dasi ni dosegel cilja, vendar je rešil najtežavnejši del naloge: odkril je južnoameriško morsko ožino ter prvi prejadral največje morje na zemlji, ki mu je dal sam ime «Tiho morje».

Od cele Magalhaesove ekspedicije je po mnogih težavah prišel le majhen del na pravi cilj: na otočje «Moluke». Do srede decembra leta 1521. sta bili obe še ostali ladiji natovorjeni z dišavami. A eno ladijo, Trinidad, so morali zaradi poškodbe pustiti tam. Dne 21. decembra je slednjič odplula zadnja ladija, «Victoria», s 47 Evropejci in 13 Indijci pod poveljstvom Sebastiana del Canosa.

Dne 6. septembra 1522. je prispela Victoria v pristanišče San Lucar. Od cele posadke je ostalo le 18 oseb in še te so bile po večini bolne. Sprejeli so jih s častjo. Slavi, ki so si jo izvojevali, pa se je pridružil še gmoten dobiček, kajti tovor edine vrnivše se ladije, ki je obstojal iz 533 metrskih stotov dišav, je kril vse stroške ekspedicije.

Listnica uredništva

Ceršak, Raka, Dornava, Frankovci. Proti tiskovnemu zakonu.

ZANIMIVOSTI

LOV MILIJONARJA ZA POBEGLO HČERKO.

Med milijonarji severnoameriškega velenesta San Francisco vzbuja že več mesecev mnogo veselosti pustolovska zgodba mlade gosposodične Hamiltonove. Ta deklica, ki slovi ne le za najbogatejšo, ampak tudi za najlepšo deklico severnoameriške države Kalifornije, je v februarju brez sledu izginila z nekega plesa. Ko so jo pogrešili, so poslopje, v katerem se je ples vršil, zaprli in preiskali vse kote, a begunke ni bilo nikjer. Njen oče je spravil na noge vse detektivske zavode in najboljši ameriški detektivji so se razkropili križem sveta, da najdejo in ujamejo trmasto dolarsko princeso.

Zasledili so jo kmalu. Odpeljala se je preko New Yorka v Evropo. Ker ni zagrešila nikakega zločina in je bila že polnoletna, je ni bilo mogoče aretirati in očetu ne preostaja drugo, kakor da jo zlepa ali zgrda pripravi k povratku na dom. Po njegovem brzojavnem nalogu sta odpotovala v Evropo dva newyorška detektiva, a kamorkoli sta prišla, povsod sta izvedela, da je mlada begunka pravkar zopet odpotovala. Potovala je v družbi svoje prijateljice, neke mlade ločene žene.

V Parizu je sled izginila, a s pomočjo francoskih detektivov se je newyorškima zasledovalcema naposled vendar posrečilo, da sta izvohala begunki v nekem hotelu v Milanu, kjer sta se nastanili za dalje časa. Brzojavno obveščeni oče, ki je čakal v New Yorku na poročila, je takoj odpotoval v Evropo, a na dan, ko je prispel v Milan, sta obe dami zopet izginili, ker sta očitno zaslutili nevarnost.

Oče in oba detektiva so jima sledili v Benetke, kamor pa so prišli zopet prekasno. Tako se je vršil smešnožalostni lov križem po vsej Italiji. Bili so v Florenci, v Rimu, Napoliju, pa zopet v Benetkah in Milanu, skoro čela dva meseca. Naposled je pustila hčerka v nekem hotelu v Florenci za očeta pismo, v katerem mu sporoča, da je pobegnila od doma zato, ker ji oče noče dovoliti, da bi postala filmska igralka.

Milijonar, ki se je bal, da gre za kako ljubavno pustolovščino trmaste hčerke, si je zdaj oddahnil. Opustil je nadaljnji lov za spretnim dekletom in se z detektivoma vred vkrcal na parnik, ki jih je prenesel nazaj v Ameriko. Napram novinarjem je potolaženi milijonar izjavil, da se bo razvajena hčerka, ki ne zna drugega kakor zapravljanje denar, že sama vrnila domov, ko ji bo zmanjkalo dolarjev.

× Francoska letalca med poletom čez Atlantsko morje izginila brez sledu. Te dni sta se podala pogumna francoska letalca Nungesser in Coli z letalom «Bela ptica» na pot preko Atlantskega morja v Ameriko. Te poti z letalom še ni nihče napravil, zato je ves svet z zanimanjem čakal uspeha drznega poleta. Toda oba letalca, ki bi morala že davno prispeti v New York, sta neznankov izginila in je skoro gotovo, da sta plavalala svoj pogum s smrtjo sredi morja.

×Kopaljšče Jachimov, kjer se je vršila konferenca Male antante. Letošnja konferenca Male antante se je vršila v češkoslovaškem kopaljšču Jachimov, ki je bilo še pred nekaj desetletji v širši javnosti skoro neznano, danes pa uživa svetovni sloves in utegne postati nevaren tekmeec sošednemu kopaljšču Karlovim Varom, čeprav sedaj po obisku tujeve še zelo zaostaja za njim. Jachimov je zaslovel najprej v znanstvenem svetu, ko sta leta 1898. velika dobrotnika človeštva zakonca Curie iz odpadkov jachimovske uranove rude pridobila doslej neznano snov, ki sta jo nazvala cradium. Ta snov, ki se je izkazala kot čudodelno zdravilo, je prinesla tudi malemu Jachimovu novo dobo. Nastalo je tam novovrstno zdravilišče, ki se od leta do leta bolj razvija in kamor se zatekajo danes bolniki iz vsega sveta.

× Ponovne strašne poplave veletoka Mississippija v Zedinjenih državah. Kako strahotne so poplave, ki jih je povzročil v Zedinjenih državah veletok Mississippi, si ne moremo prav predstavljati. Umljivejša nam bo ta strahotnost, ako pomislimo, da so te poplave, ki trajajo že celo vrsto letov, ves čas še naraščale in zajele vedno nove kraje. Kakor poročajo, je v soboto pri Bayouju des Glaises naraslo vodovje Mississippija zopet prodrlo nekaj nasipov in poplavo vso pokrajino, kjer raste najboljši sladkorni trs. Vzrok nove katastrofe je v tem, da sta se združila narasla vala Mississippija in njegovega pritoka Red Rivera. Razen tega stoji v mnogih poplavljenih pokrajinah voda sedaj višje kakor v strugi reke same, zaradi česar se je začela odtekat nazaj v Mississippi. Pritisku z dveh strani so se nasipi morali vdati in so pošli. Računajo, da je nova poplava pregnala novih 100.000 ljudi iz njihovih bivališč, tako da je sedaj preko pol milijona ljudi brez domovja. Koliko ljudi je prišlo že ob življenje pri teh poplavah, še ni dognano. Škoda, ki jo je Mississippi povzročil, je neizmerna.

× V Mehiki poljubljanje na ulici zabranjeno. Mehška vlada je uveljavila zakon, ki zabranjuje poljubljanje na ulici in na javnih prostorih. Zakon se tudi odločno izvaja. Splošno senzacijo pa je vzbudila nedavno vest, da je bila aretirana senorita Orihuela, dama iz višjih krogov, ker je na cesti poljubila svojega moža. Senorita Orihuela je morala pred sodišče in se je prav živahno zagovarjala. Zahtevala je, naj vlada prepreči tudi poljubljanje na gledaliških odrih, obenem pa je protestirala proti tej odredbi, češ, da je srednjeveška ter omejuje prostost žene. Baje je imel odločni nastop senorite Orihuele velik uspeh in namerava vlada ta nezmisljeni zakon ukiniti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Iz minulih časov.

Ruski general Suvorov je silno preziral nekega kneza, ki je prišel do tega naslova po carjevi milosti, dasi je bil prvotno le sluga.

Ko je bil nekoč ta novi knez pri generalu, je Suvorov okaral svojega pijanega služabnika: «Vi diš, tale gospod je bil poprej tudi sluga, a ker je bil vedno trezen, je danes knez.»

Obiteljski dogodek.

Gašper: «Kaj si tako opraskan po obrazu?»
Melhijor: «Veš, imeli smo obiteljski dogodek.»
Gašper: «Ni mogoče!»
Melhijor: «Res, res! Veš, žena me je presenela z brhko deklico...»

Verjame samo polovico.

Služkinja se je pritožila prijateljici: «Pomisli, ljudje govorijo, da sem rodila in to celo dvojčke!»
Prijateljica: «Beži, beži! Od tega, kar ljudje govorijo, verjamem komaj polovico!»

Sto žrtev.

Prodajalec časopisov: «Velika nesreča! Sto žrtev!»

Gospod: «Dajti mi časopis!» Gospod začne listati po časopisu, nakar reče: «No, kje je tistih sto žrtev?» (Potem, ko pogleda): «Saj tu ni nič posebnega.»

Prodajalec: «Vi ste že 101. žrtev, ki sem jo ujel...»

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Sledeče, pri nas kupljene srečke so bile izžrebane dne 8. maja:

Št. 70.466 40.000 Din

Št. 59.381, 91.733 po 2000 Din.

Po 500 Din pa sledeče srečke:

76.741,	76.723,	100.721,	100.736,	100.709,	5.766,	15.418,	15.420,	15.431,	15.443,	15.479,	15.473,	18.103,
30.941,	30.942,	40.536,	40.561,	40.540,	53.472,	66.648,	79.030,	79.046,	91.717,	91.719,	91.752,	91.705,
91.771,	115.631,	115.639,	115.676,	115.650,	115.663,	9.784,	20.815,	23.451,	23.413,	34.107,	34.158,	34.153,
47.737,	47.793,	47.733,	48.592,	59.358,	71.900,	83.294,	83.248,	86.358,	96.953,	96.972,	111.187,	120.110,
38.709,	101.208,	9.105,	48.686,	70.454,	70.420,	70.459,	70.433,	70.415,	95.836,	95.865,	111.754,	111.731,
111.746,	111.779,	111.863,	111.880,	121.519,	121.566,	121.631,	121.660,	59.731,	59.778,	59.792,	112.237,	120.696,
					121.566,							

Dobitki, izžrebani dne 10. maja: št. 59.345 4000 Din.

Po 2000 Din: 15.441, 48.501, 23.440, 120.161, 70.477, 111.810.

Po 500 Din pa sledeče srečke:

100.718,	5.719,	5.715,	5.787,	15.446,	15.429,	18.126,	18.149,	40.587,	40.570,	40.560,	66.678,	66.645,
79.022,	79.004,	79.052,	79.032,	91.739,	115.616,	115.624,	115.664,	9.763,	9.769,	11.523,	11.533,	20.847,
20.833,	23.405,	23.406,	23.461,	34.151,	34.152,	47.730,	48.560,	48.521,	48.572,	59.344,	83.261,	83.269,
86.373,	86.400,	86.357,	86.347,	96.911,	96.961,	96.954,	97.000,	111.127,	111.186,	120.185,	120.165,	38.704,
101.210,	15.133,	15.107,	78.153,	78.164,	116.272,	116.289,	116.267,	48.659,	48.680,	70.470,	70.447,	70.407,
95.861,	95.859,	121.556,	121.591,	121.570,	121.672,	56.292,	65.782,	24.359,	59.733,	72.493,	97.058,	120.688,
						120.647,						

Dne 12. maja izžrebane srečke:

4000 Din je zadela srečka št. 111.124.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 121.551, 121.695, 18.771, 47.119.

Po 500 Din so zadele sledeče srečke:

14.141,	14.131,	14.149,	76.735,	76.750,	5.710,	15.404,	15.401,	15.406,	15.463,	18.188,	30.987,	30.952,
30.997,	30.992,	30.947,	40.557,	40.543,	53.412,	79.008,	91.675,	91.772,	9.779,	9.744,	9.735,	11.578,
11.597,	11.567,	20.801,	20.818,	20.852,	23.436,	23.474,	23.463,	23.458,	34.104,	34.120,	34.185,	47.732,
48.535,	59.335,	83.245,	83.257,	83.286,	83.276,	86.380,	96.968,	96.963,	96.942,	120.176,	120.199,	116.264,
116.263,	9.198,	48.614,	48.688,	48.685,	70.424,	70.412,	95.891,	95.888,	95.821,	111.764,	111.714,	111.818,
121.562,	121.515,	121.549,	121.694,	121.619,	121.609,	121.661,	121.663,	18.772,	18.750,	18.727,	56.242,	65.709,
		78.331,	24.364,	57.660,	61.079,	71.852,	99.377,	121.562,	122.803,			

Dne 13. maja so bile sledeče, pri nas kupljene srečke izžrebane:

Srečka št. 848 je zadela 20.000 Din.

4000 Din je zadela št. 707.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 91.744, 120.141 ter 121.651.

Po 500 Din so zadele sledeče srečke:

14.139,	14.111,	76.722,	100.702,	5.726,	5.770,	15.478,	15.480,	18.133,	18.112,	18.124,	30.990,	40.509,
40.542,	53.452,	66.620,	66.643,	79.013,	79.035,	79.061,	91.754,	91.783,	91.768,	115.695,	115.697,	115.688,
9.750,	9.720,	9.745,	11.548,	11.582,	11.569,	11.598,	20.896,	23.419,	23.449,	23.452,	34.162,	47.767,
48.558,	48.543,	71.820,	71.803,	71.885,	71.878,	83.278,	83.288,	83.244,	86.318,	86.356,	86.377,	86.306,
86.300,	86.352,	96.988,	96.908,	96.943,	96.971,	111.200,	111.164,	111.149,	120.170,	120.106,	120.193,	120.187,
15.111,	15.120,	78.183,	78.184,	78.196,	116.281,	9.133,	9.185,	52,	43.692,	48.621,	70.455,	70.438,
70.419,	70.461,	95.806,	95.873,	95.876,	111.769,	111.781,	111.734,	111.843,	111.825,	111.875,	111.871,	121.569,
		121.540,	121.696,	121.604,	15.367,	29.926,	41.810,	72.427,	98.265,	120.698,		

Dobitke bomo izplačevali od 15. junija naprej.

VAZNO OPOZORILO!

Zadružni hranilnici, r. z. z o. z., kot pooblaščen prodajalki srečk, se je posrečilo, dobiti še nekaj srečk za to tekoče žrebanje (V. razred). — Igralcem, ki hočejo igrati na visoke dobitke in so bile njih srečke že izžrebane, se nudi prilika, da zamenjajo izžrebane srečke za neizžrebane, da morejo igranje na visoke dobitke nadaljevati. — Opozorjamo, da se žreba vsak dan do 31. maja, ko bo vseh 115 tisoč srečk izžrebanih.

Nekaj srečk proda Hranilnica lahko tudi igralcem, ki do sedaj še niso igrali. Reflektanti naj se takoj zgledajo pri

ZADRUŽNI HRANILNICE, r. z. z o. z. NA SV. PETRA CESTI 19.

Nočna posoda.

Odlična gospa je imela za serviranje večerje posebno posodo. Ko je imela nekoč povabljen zvečer prijateljice, a je služkinja prinesla jedila v posodi, ki je bila namenjena za zajtrk, je gospa zakričala nad njo: «Ali ti nisem že stokrat rekla, da moraš mojim prijateljicam servirati v nočni posodi!»

Dobro ga je zavrnil.

Pri neki pojedini je sedel grof starega plemstva zraven novega plemiča, katerega oče je bil še navaden krojač. Grof se je hotel iz novega plemiča ponorčevati ter začel pripovedovati, da mu je njegov oče delal najlepše obleke.

Novi plemič: «To mi je že znano; baš te dni sem našel kup neporavnanih vaših računov ter jih z drugim ničvrednim papirjem vred vrgel v peč.»

Dvoumno.

Zora (svojemu možu): «Jaz te tako neizmerno ljubim. Ali me tudi ti ljubiš?»
Branko: «Da, tebe tudi...»

Teško vprašanje.

Učitelj: «Kako je ime tvojemu novemu bratcu, Nežika?»

Nežika: «Ne vem, ker ne razumem, kaj govori.»

Pripravna obleka.

Znamenita gledališka igralka, ki je zahajala na ples z izredno izrezano obleko, je dobila po pošti, ko je imela baš večjo družbo pri sebi, lične škatlico z napisom «Pripravna obleka za Vas.»

Med splošno radovednostjo so škatlo odprli, notri je ležalo samo — figovo pero.

Ubogala je.

Mlado dekle, ki se je hotelo posvetiti gledališču, je pri prvem nastopu sredi govora obtičalo. Ravnatelj ji je ves razkačen za kulisami pošeplil: «Zbrbrajte nekaj na pamet in izginite!» Bodoča igralka se je poklonila občinstvu rekoč: «Zbrbram nekaj na pamet in izginem.»

Pobotanje.

Zaradi neke napake v kaznilniški knjigi je neki kaznjenec sedel teden dni predolgo. Ravnatelj se je opravičil, toda kaznjenec mu je odvrnil: «Nič ne dene. Mi boste pa prihodnjije teden dni odtegnili.»

Prevelika vnema.

Trgovec sliši svojega pomočnika, ki prijazno reče dami: «Ne, tega pa že dolgo nimamo. Ves jezen pogleda pomočnika in pristopi k dami: «Oprostite, gospa, to je pomota. Takoj vam bom pokazal, kar želite.» Dama ga začudeno pogleda, se zasmee, nato pa odide. «Po čem vas je spraševala gospa?» «E, govorila sva o solcu in sem samo potrdil, da ga že dolgo ni...»

Opravičilo.

Slavnostni govornik je na mnogobrojno obiskanem zborovanju sredi svojega govora obtičal, toda hitro se je zopet obvladal in rekel: «Oprostite, za toliko poslušalcev se nisem dovolj založil.»

Iz zakonskega življenja.

Grda žena je vprašala svojega slabovoljnega moža: «Kakšen obraz pa delaš danes?» Mož: «Ko bi znal jaz obraze delati, bi imela ti že davno drugo lice.»

Pomagalo je.

Napram bogatemu bankirju je njegov zet neprestano tožil svojo mlado ženo. Tatu so tožbe presedale, zato je rekel: «Le pomiri se! Ako slišim še eno pritožbo o trmasti hčerki, jo bom takoj izključil iz dediščine!» Od takrat ni zinil zet nobene neugodne sodbe več o svoji ženi.

MALI OGLASI

Žagar,

141

28 let star, samski, priden in pošten delavec, dobro izučen, išče službo na remsl. Nastop takoj ali po dogovoru. — Naslov pove uprava «Domovine».

Pluge, okopavalnike,

137

osipalnice, pluge za izoravanje krompirja ter vsa popravila izvršujem najceneje. — Sprejem valenca pod ugodnimi pogoji. Ivan Kapus, kovač, Posavec št. 1, p. Podnart.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

122

G. drju. I. Rahlejevu,

Beograd, Kosovska ulica 43.

Spoštovani g. doktor! Dolžnost mi je, da se Vam najtopleje zahvalim za Vaše zdravilo «Radio Balsamika», ki mi je zelo pomagalo. Prej sem rabil najrazličnejša druga zdravila, toda nobeno mi ni pomagalo. Zato se Vam še enkrat najtopleje zahvaljujem in Vas prosim, da mi po poštnem povzetju pošljete takoj še eno stekleničico.

Z odličnim spoštovanjem

Salamonne Weisz, pek.

Senta, 11. februarja 1927.

V petih letih, odkar se prodaja naše zdravilo proti revmatizmu «Radio Balsamika», smo prejeli mnogo priznanj zdravniških avtoritet, ki se o njem najpogostneje izražajo, kakor tudi nešteto zahvalnih izjav bolnikov, katere dobivamo vsak dan. V zadnjem času so se pojavila tudi druga zdravila proti revmatizmu pod raznimi imeni, ki so podobni našemu. Zato Vas svarimo, da teh zdravil ne zamenjate z našim «Radio Balsamika».

Zdravilo «RADIO-BALSAMIKA» izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij «RADIO-BALSAMIKA» dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43, pritličje 6.

Najboljša kosa sveta za 18 Din.

dokler traja zaloga pri Fr. Stupiclu, trgovcu z železnino in kmetijskimi stroji v Ljubljani. 131

Razno manufakturno blago

129

za moške in ženske obleke kupite po zelo znižani cen, prav tako tudi svilene in polsvilene rute, katere prodajam zaradi prevelike zaloge pod ceno. — Tvrdka Anton Savnik, Škofja Loka.

Kosilni stroj «Adria».

139

dobro ohranjen, je za 2500 Din naprodaj pri Konradu Golobu, Sv. Trojica v Slovenskih goricah.

Ugodna prilika!

Kdor hoče svoj denar najvarneje in najplodonosneje naložiti,

naj kupi lepi, mladi, bukovni in smrekovi gozd, goden deloma že za sekanje, ki obsega 18 hektarov in 50 arov, četrt ure oddaljen od okrajne ceste in eno uro od kolodvora, za kupno ceno 45.000 Din. Istotam se prodaja prvovrsten travnik, ki meri 96 arov, in da v njem nanovo postavljena baraka za seno in hlev ob okrajni cesti za 16.000 Din.

Oglasite se pri

ANTONU KRAGLU

gostilničarju in mesarju v SEVNICI OB SAVI.

136

MALAKSALIM

od težkega dela, po izgubljeni sposobnosti za delo, bolnim, slabotnim, živčno bolnim, kateri se popravljajo po kakšni težki bolezni, priporočamo «Kalefluid» D. Kaleničenka, ki povrača zdravje, moč in sposobnost za delo, razkroja in odstranjuje vodno kislino, urate, toksine in druge strupe ter škodljive snovi, ki suše našo kri. Vse to so potrdili tisoči zdravnikov in stotine samih bolnikov iz vseh držav (Angleške, Francoske, Amerike, Rusije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije, in dr.). «Kalefluid» je za svoje vrline odlikovan na higijskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci s 4 „grand prix“ in 4 velikimi zlatimi kolajnami. 142

Detajlna naučna literatura D. Kaleničenka „Preporodjaj“ z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov se pošlje vsakomur brezplačno. Obrniti se je: Beograd, Katičeva ul. br. 1, Lit. D. Miloš Marković.

«Kalefluid» je naprodaj v vseh lekarnah in drogerijah. Tudi se razpošilja po povzetju.

Proč z manjvrednim blagom!

Da izkoristimo svoje dohodke čim bolj ekonomično, je potrebno, da kupujemo le najtrpežnejše življenske potrebščine. — Vsakovrstni „Doko“ čevlji so dokazano najtrpežnejši ter tudi najelegantnejši domači izdelki, prihranijo vsakomur lepe zneske, ki bi bili sicer izdani za prezgodnja popravila. „DOKO“ čevlji se dobijo samo v trgovini

„DOKO“, Iv. Čarman
LJUBLJANA, Prešernova ul. 9, dvorišče.

Samo kratek čas!

Poizkušajte uporabljati za negovanje telesa pravi Fellerjev blagodišeči „Elsafuid“ in zvedeli boste, česa je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. Za glavo, za pleča, za roke, za noge, za oči, za zobe, za vrat, za mišice, za živce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo koristnim dnevno umivanje, drgnjenje, grgranje s pravim Fellerjevim Elsafuidom že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot zaupljivega ublažitelja bolečin in kozmetikuma. Za zunanji in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahtevajte za poskus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnah izrecno „Fellerjev pravi Elsafuid“, v poskusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnastih stekleničah po 9 Din, ali specialnih stekleničah po 26 Din. Po pošti pride tam ceneje, čim več se naroči usenkrat; z razvojnino in poštnino vred stane:

9 poskusnih ali 6 dvojnastih ali 2 specialni stekl. 61 Din

27 „ „ 18 „ 6 „ 133 „

54 „ „ 36 „ 12 „ 259 „

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).

Ali se hočete brez nevarnosti rešiti

revmatizma

protina, vdora (Hexenschuss) in ishlasa?

Revmatismem je strahovita, daleč razširjena bolezen, ki ne prizanaša ne revnim ne bogatim in si izbira žrtve po kočah in po palačah. Kaj mnogostransko so oblike, v katerih se pojavlja to trpljenje, in največkrat niso bolezn, ki jih označujemo s popolnoma dragimi imeni, nič drugega kot

revmatizem,

Včasih so to bolečine v udih in členkih, včasih otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje, vlečenje pri najrazličnejših delih telesa, da, celo oslabele oči je pogosto posledica revmatičnih in protinskih bolečin.

Kakor je razlikovita slika, ki jo kaže bolezen, tako mnogostranska so vsa mogoča zdravila, leki, mazila, mešanice itd., ki jih hvalisajo trpečemu občinstvu. Večina teh sredstev pa ne morejo ozdraviti, nego največ na kratek čas priinese olajšanje.

Kar Vam priporočamo, je neškodljivo zdravljenje s pitjem vode, ki je že mnogim trpečim pomagalo!

Naše zdravljenje je izborno in učinkuje tudi pri zastarelih kroničnih razmerah. Da dobimo nadaljnjih pristašev, smo se odločili, vsakemu, ki nam piše, poslati

popolnoma zastoj

naš zanimivi, jako poučni spis.

Kogar torej mučijo bolečine, kdor bi se hitrim potom rad rešil temeljito in brez nevarnosti svojega trpljenja, piši še danes na

AUGUST MÄRZKE, Berlin — Wilmersdorf

Bruchsalerstrasse No. 5, Abt. 333

140